

2019



MEMÒRIA ANUAL

CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA

Rambla Catalunya 10 primer pis
08007 Barcelona

cic@periodistes.cat
fcic.periodistes.cat

 @CICfundacio

 cic.fundacio

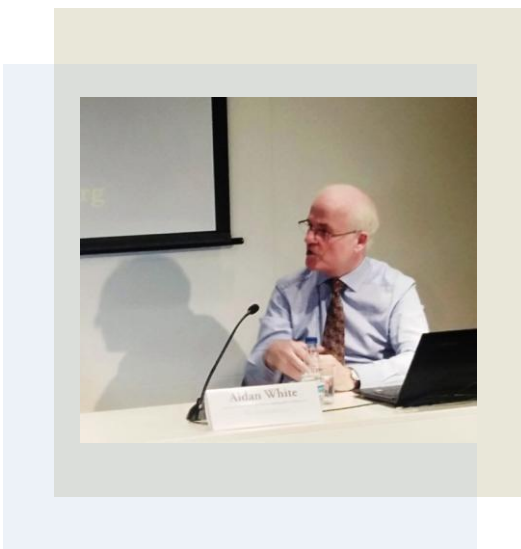
ÍNDEX

INFORME DE LA PRESIDÈNCIA	3
RESUM QUEIXES TRAMITADES I GRÀFIC DE QUEIXES	5
CODI DEONTOLÒGIC DE LA PROFESSIÓ PERIODÍSTICA A CATALUNYA	10
ACORDS ADOPTATS PEL CIC	18
COMUNICATS ALS MITJANS	76
PATRONAT.COMPTES CIC 2019	80
ACTIVITATS REALITZADES	82
COMPOSICIÓ DEL PATRONAT I DEL CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA	84
LLISTAT DE MITJANS ADHERITS	86
SEGELL DE COMPROMÍS ÈTIC ALS MITJANS ADHERITS	90

INFORME DE LA PRESIDÈNCIA



El 2019 ha estat un exercici carregat d'activitat i on el Consell de la Informació de Catalunya ha fet un pas endavant en sintonia amb la societat civil i el públic en general. D'una banda, les jornades organitzades pel CIC al llarg de l'any en col·laboració amb el Col·legi de Periodistes, la Universitat Autònoma i la Federació de Periodistas de España (FAPE) han comptat amb una audiència diversa i molt orientada vers l'examen de la pràctica deontològica als mitjans de comunicació i els objectius proposats pels diferents ponents. D'altra banda, el nombre de queixes i els punts del Codi esgrimits fan pensar en un augment de l'exigència a la nostra societat d'una premsa independent+, acurada i de qualitat, com es pot constatar amb la lectura detallada de les reclamacions rebudes.



Un convidat excepcional, el nord irlandès **Aidan White** (fundador de la xarxa *Ethical Journalism Network*), denuncià que, més que mai, el camp de la informació global es troba polaritzat, fragmentat i polititzat amb la consegüent crisi de confiança del públic, així com la desinformació, caos i confusió a Internet.

Segons White, que va parlar a la seu del Col·legi, s'observa més parcialitat, propaganda i manca de responsabilitat en l'explotació de la tecnologia en paral·lel a l'activisme de polítics intolerants i populistes. "La corrupció al món de la comunicació i

els interessos de molts propietaris socaven els valors periodístics basats en el públic interès", digué el periodista, que reclamà amb urgència una nova visió de la informació a l'era digital. Entre els valors que s'han de recuperar va fer esment de la precisió, la independència, la imparcialitat, l'humanisme i la transparència.

Els alumnes de la Universitat Autònoma tingueren l'ocasió de debatre sobre la transparència amb **Toni Rodríguez** i **Karma Peiró**, i la necessitat de recuperar el periodisme d'investigació amb **Guillem Sánchez** i **Pepe Rodríguez**.



A totes les sessions es va constatar que hi ha intents de convertir el periodisme en una tasca irrellevant amb la finalitat d'imposar la propaganda i evitar el retiment de comptes dels governs i partits polítics, amb el risc d'anar perdent la llibertat de premsa, pilar fonamental contra els abusos de poder i garant del dret dels ciutadans a una informació veraç. Per revertir aquesta situació es va demanar més i més periodisme.

Roger Jiménez

QUEIXES PRESENTADES AL CIC 2019

El CIC, en l'exercici de les seves funcions, aprova resolucions que vincularan a les parts que voluntàriament acceptin el seu arbitratge. **Qualsevol persona o entitat pot presentar una queixa per la lesió comesa per part d'un professional o mitjà de comunicació.**

També el CIC s'ha pronunciat en tres ocasions al llarg de l'any a través de comunicats als mitjans de comunicació, en temes relacionats amb el dret a la privacitat, conflicte d'interessos entre periodisme i publicitat, suïcidis o filtració de missatges.

[Expedient núm. 22/2018:](#)

Escrit de queixa contra una informació publicada pel diari el 9 Nou per considerar que s'ha vulnerat el Codi en els criteris 1, 2 i 4 ja que l'article no s'ajusta a la realitat i a més atempta contra l'honor de les persones afectades.

[Expedient núm. 1/2019:](#)

Escrit de queixa sobre una possible filtració de dades personals referent a la notícia d'una sentència sobre assetjament escolar per part dels mitjans CCMA, El Periódico, El País, Nació Digital, La Vanguardia i ARA, per considerar que es pot haver vulnerat el Codi.

[Expedient núm. 3/2019:](#)

Escrit de queixa pel tractament informatiu donat per diversos mitjans (Catalunya diari, El Periódico, El Español, la Vanguardia, El Mundo, Telecinco i Diari de Girona) en la notícia relacionada amb la mort violenta d'una dona de 53 anys presumptament a mans de la seva filla, per considerar que es vulnera el criteri 11 del Codi.

[Expedient núm. 4/2019:](#)

Escrit de queixa contra la periodista Empar Moliner, un dels dos presentadors del programa diari informatiu de Catalunya Ràdio, Catalunya Migdia, per considerar que pot haver un conflicte d'interessos en tant que la periodista pren part dels actes electorals d'un partit polític.

[Expedient núm. 5/2019:](#)

Escrit de queixa contra els diaris ARA, El Mundo, La Vanguardia i El Periódico per un possible cas de conflicte d'interessos en una informació sobre un viatge publicitari fet per periodistes a Uganda en el que no es diu que és un viatge patrocinat.

[Expedient núm. 6/2019:](#)

Escrit de queixa per la publicació de diverses notícies al diari Segre sobre un assassinat ocorregut fa 30 anys que poden haver vulnerat el criteri 9 del Codi.

[Expedient núm. 7/2019:](#)

Escrit de queixa per unes notícies aparegudes als diaris a Razón, La Vanguardia, El Nacional, ARA i diari Sur sobre la detenció d'un menor tutelat estranger no acompanyat en relació a l'agressió sexual de sis dones a Barcelona, per considerar que el tractament informatiu donat en aquests casos pot vulnerar el Codi.

[Expedient núm. 8/2019:](#)

Escrit de queixa contra El Mundo i El Periódico per una notícia on figura la imatge de la detenció del reclamant i de la seva parella i que no respecta el seu dret a la privacitat i presumpció d'innocència, en uns fets relacionats amb la màfia armènia.

[Expedient núm. 9/2019:](#)

Escrit de queixa contra La Vanguardia per una possible vulneració del criteri 7 i Annex B del Codi en relació a un reportatge sobre una empresa de café, en el qual no s'informa de que el viatge a Santo Domingo va ser patrocinat als periodistes que informen del tema.

[Expedient núm. 10/2019:](#)

Escrit de queixa de la Fundació Bayt Al Thaqa, des del seu programa de No Discriminació, en relació a cinc articles publicats el 2018 i tres el 2019 per Premsa del Baix i Diari Maresme.

[Expedient núm. 11/2019:](#)

Escrit de queixa de la DGAIA contra La Vanguardia i XCatalunya.cat per sobre unes informacions relacionades amb uns menors tutelats estrangers no acompanyats "MENA", per considerar que poden haver vulnerat els criteris 10 i 12 del Codi.

[Expedient núm. 12/2019:](#)

Escrit de queixa de SOS Racisme contra El Periódico per un reportatge publicat el 23 de febrer i titulat "Los adeptos de una cofradía islámica senegalesa se hacen con el control del 'Top manta' en España", per considerar que es vulneren els criteris 1, 2, 3, 5, 9, 10, 12, la recomanació 02 i 03 i l'annex F, sobre la nacionalitat dels individus, del Codi.

[Expedient núm. 13/2019:](#)

Escrit de queixa contra Betevé per un possible cas de conflicte d'interessos del periodista Miquel Missé.

[Expedient núm. 14/2019:](#)

Escrit de queixa contra la CCMA per un possible cas de conflicte d'interessos amb el periodista Abraham Orriols.

[Expedient núm. 15/2019:](#)

Escrit de queixa contra el diari E-Notícies per uns articles publicats pel director del mitjà que poden haver vulnerat el Codi.

[Expedient núm. 16/2019:](#)

Escrit de queixa per un reportatge publicat al diari ElCaso.cat el dia 9 de juliol titulat "La vida dels MENA a Barcelona: roben de nit i dormen de dia en una església" per considerar que es vulneren els criteris 11 i 12 del Codi.

[Expedient núm. 17/2019:](#)

Escrit de queixa referit a la possible vulneració dels principis 9 i 11 del Codi en l'article "Un nen de 13 anys, presumptament violat per quatre companys d'institut a Vallirana", publicada a ElCaso.cat.

[Expedient núm. 18/2019:](#)

Escrit de queixa de la DGAIA en què després de fer una sèrie de consideracions sobre l'impacte informatiu que ha suposat l'arribada massiva de joves migrants al nostre territori i l'estigmatització que els mitjans estan fent d'aquest col·lectiu, es refereix a un cas a El Periódico de Catalunya que pot vulnerar els criteris 4, 6, 9 i 11 del Codi.

[Expedient núm. 19/2019:](#)

Escrit de queixa de la DGAIA per un reportatge publicat a l'edició digital del diari La Vanguardia, amb el títol "*Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas*", el qual pot haver vulnerat els criteris 10 i 12 del Codi.

[Expedient núm. 20/2019:](#)

Queixa arran de l'emissió del documental "Palau de la Música (Resurrecció)" al programa Sense Ficció (TV3), per considerar que TV3 no ha informat sinó que ha fet "propaganda" i ha contribuït a "rentar la cara" del Palau de la Música Catalana, fet que pot vulnerar els criteris 1 i 7 del Codi.

[Expedient núm. 21/2019:](#)

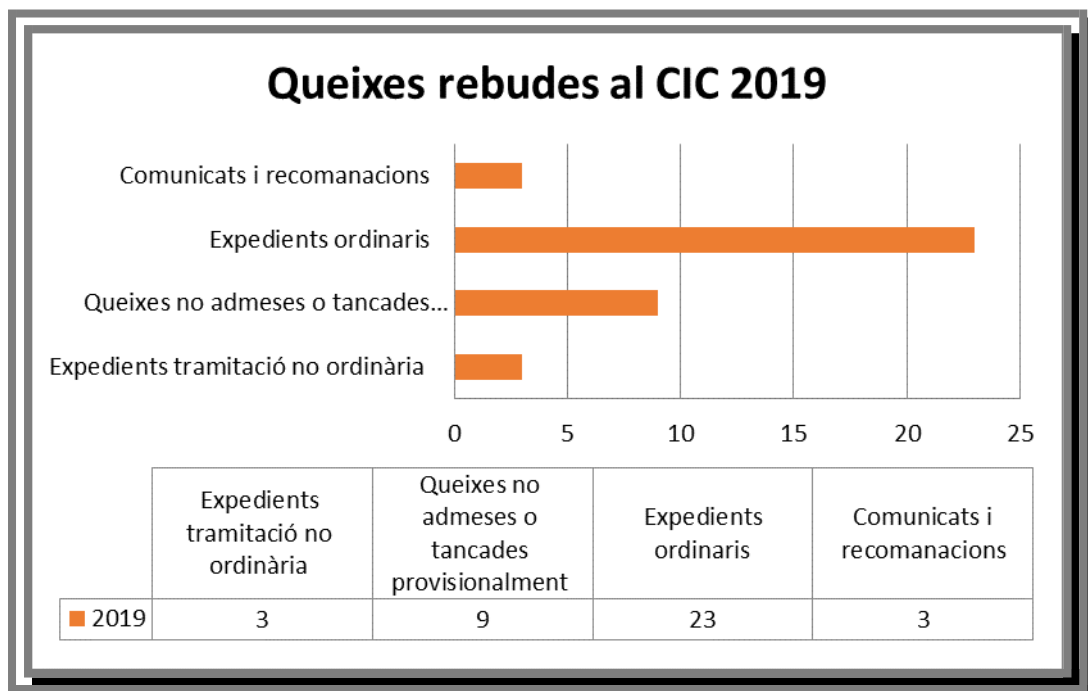
Escrit presentat pel Síndic de Greuges en relació a una queixa sobre la publicació al Diari de Girona d'informacions relacionades amb el judici d'uns abusos sexuals comesos contra una noia menor d'edat en el moment dels fets, per considerar que es pot haver vulnerat el criteri 11 del Codi.

[Expedient núm. 22/2019:](#)

Escrit de queixa traslladat pel Síndic de greuges de Catalunya per una notícia apareguda a Metropoliabierta, que recull un vídeo de youtube de menors migrants no acompanyats, i que pot haver vulnerat el Codi.

[Revisió de l'expedient núm. 13.2018:](#)

Escrit de queixa del sr. T.M. contra el programa de ràdio musical "Delicatessen" de iCat per un possible conflicte d'interessos del seu presentador.



Codi Deontològic

Declaració de principis de la
professió periodística a Catalunya

01. Introducció

El Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya va ser proclamat en el II Congrés de la professió, l'1 de novembre de 1992. Es tracta d'una declaració de principis bàsics que els periodistes han d'observar en l'exercici de la seva tasca. El Codi, assumit per la majoria de professionals i editors, és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.

El 12 de març de 1997 es va crear el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), organisme independent encarregat de vetllar pel compliment d'aquest codi. Integrat per periodistes i representants d'altres sectors professionals, el CIC és també un instrument d'autoregulació amb facultats d'intervenció i mediació mitjançant resolucions i recomanacions sense caràcter coercitiu.

Els periodistes i mitjans de comunicació han de tenir la màxima llibertat d'informació, d'opinió i crítica i han d'exercir-la amb responsabilitat. El Codi Deontològic dels periodistes incumbeix els mitjans i els professionals que preparen materials seleccionats, processats i presentats segons criteris periodístics i amb voluntat explícita de ser reconeguts com a tals. Els grans principis de l'ètica periodística són d'aplicació en tots els mitjans i suports, així com en totes les modalitats i àmbits de la informació.

En els darrers decennis, la revolució tecnològica, i en especial el desenvolupament d'Internet, ha transformat de forma substancial les bases del món de la informació i el propi sistema de formació de l'opinió pública. Aquest fet obliga a adaptar els criteris de la bona pràctica professional per tal de reafirmar el compromís ètic del periodisme amb el públic d'acord amb el principi de responsabilitat social.

Amb aquests antecedents i premisses, el Col·legi de Periodistes i el Consell de la Informació de Catalunya presentem una nova versió del Codi Deontològic revisat i adaptat a la situació actual, i encoratgem els professionals i les empreses informatives a regir la seva activitat d'acord amb la lletra i l'esperit dels seus criteris bàsics.

02. Criteris

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

03. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

04. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació

És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

05. Citar les fonts i preservar el secret professional

Les fonts s'han de citar perquè la informació sigui creïble. No obstant això, els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc, però en cap cas l'anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada.

La bona pràctica periodística exigeix també tractar de forma adequada les informacions rebudes sota embargament, així com observar l'off the record quan hagi estat acordat.

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable.

07. Evitar el conflicte d'interessos*

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques.

Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

[* Consulta les recomanacions del CIC sobre els periodistes que fan publicitat](#)

08. No utilitzar en profit propi informacions privilegiades

Els periodistes no han d'usar en benefici propi la informació que reben de manera confidencial en l'exercici de la seva funció, amb independència que es publiqui o no, ni transmetre-la a terceres persones per raons similars. En conseqüència, han d'evitar pronunciar-se sobre empreses i productes en els quals mantenen un interès financer, ja sigui directament o a través de familiars o persones pròximes. El mateix criteri ha de regir pel que fa al sector de les apostes.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

10. Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o imputada d'un delicte té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

03. Annexos

Annex A:

Recomanació sobre manipulació d'imatges

En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts. En aquest àmbit no estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originalment per l'objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original.

En l'àmbit de la foto-il·lustració és legítima l'alteració d'imatges sense cap altre límit que la responsabilitat de l'autor/a, i amb l'obligació d'informar, adientment, al lector del tipus d'alteració practicada.

Annex B:

Recomanació sobre Internet

Els principis de l'ètica periodística són comuns per a tots els mitjans i suports sense cap distinció. No obstant això, les característiques d'Internet han propiciat una àmplia casuística que planteja noves consideracions deontològiques per a la pràctica professional.

Responsabilitat editorial

02. Transparència i rigor

» Aquest annex de bones pràctiques de la informació a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional.

» Han de sentir-se incumbits per aquestes normes aquelles persones que aboquin informació online de forma individual i que puguin ser reconegudes com a professionals del periodisme, atès que tenen en aquesta activitat la major part de les seves percepcions econòmiques.

Les normes ètiques han d'obligar especialment les pàgines web que siguin la versió electrònica de publicacions preexistents en altres suports, o també aquelles que, nascudes a la xarxa, tinguin una capçalera i uns continguts que les facin ser percebudes com a publicacions informatives.

» El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació.

» Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades.

» Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades.

» Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.

03. Participació i supervisió activa

La participació del públic enriqueix la pluralitat dels continguts dels mitjans a Internet i constitueix una de les claus més definitòries i innovadores del nou univers informatiu. Tanmateix, les característiques de la xarxa generen nous paranys ètics sobre la relació entre els mitjans i el públic.

» Els comentaris dels usuaris a les notícies difoses a les webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials. Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adients per impedir la difusió de missatges injuriosos, que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o que encoratgin la discriminació, la violència i l'odi.

» Les aportacions dels internautes no poden ser anònimes. El mitjà difusor ha d'exigir un registre previ als usuaris que vulguin fer comentaris i donar a conèixer les seves opinions, de la mateixa manera que cap diari no publica cartes al director escrites per persones que no s'hagin identificat degudament. L'anonimat és admissible quan es tracti de garantir la difusió de fets i opinions d'inequívoc interès públic o necessitat vital, però igualment el participant s'ha d'identificar davant del mitjà.

04. Permanència dels documents on-line

La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials.

» Com a norma general, no ha de ser necessàriament atesa la pretensió de destrucció de rastres per part de persones individuals o jurídiques al·legant la simple raó d'un canvi d'opinió, d'imatge o altres consideracions d'estricta ordre personal.

» Tanmateix, la persistència de certs documents no ha de donar lloc a situacions abusives o greument nocives contra els drets fonamentals de la persona.

» Conseqüentment, els responsables editorials han de prevenir o pal·liar els possibles perjudicis provocats a les persones que han prestat el seu testimoni (imatge, veu o documentació), atès el fet singular de la pervivència, facilitat d'accés, reproducció i manipulació dels materials presents a Internet. Aquesta actitud ha de ser especialment curosa quan les persones afectades siguin menors d'edat o joves en situació d'indefensió o risc sobre l'eventual us de la seva presència a la xarxa.

» En tot cas, la pròpia naturalesa de l'espai web com un fons global i permanent de continguts de tots tipus i d'accés universal fa pràcticament inviable l'eliminació discrecional, sistemàtica, instantània i generalitzada dels materials considerats impropis o lesius per particulars, empreses o institucions.

05. Autoria i plagi

» El reconeixement de l'autoria intel·lectual i dels drets de tota mena que se'n deriven han de ser respectats a la xarxa com a qualsevol altre suport informatiu. Les facilitats per "copiar i enganxar" que brinden els productes digitals, fins al punt de convertir-se en una pràctica redaccional mecànica i quotidiana, mai no han de ser un pretext per al plagi i la usurpació.

Annex C:

Recomanació sobre el plagi

El principi 1 del codi insta a contrastar bé totes les informacions, mentre que el principi 5 recomana que, com a norma general, les fonts siguin citades. Aquestes normes d'actuació es troben en la base de la credibilitat dels periodistes, i del seu compliment escrupolós en depèn en gran manera la confiança que el públic hi diposita.

Cal entendre per plagi la reproducció sense cita d'un fragment apreciable d'un producte aliè. Fer això pot constituir un delicte, però a més pot socavar greument la credibilitat d'un periodista o d'un mitjà informatiu.

Hi ha diverses formes de plagi, totes elles abominables encara que es puguin presentar amb diferents graus de gravetat:

- » La reproducció textual d'un fragment d'una obra literària, d'un treball periodístic o de qualsevol altre document l'autoria del qual sigui identificable i demostrable.
- » La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d'autor.
- » La reutilització de fragments d'entrevistes o de talls de veu que hagin estat obtinguts per informadors d'altres mitjans i que hagin pogut ser capturats a partir d'emissions alienes. Encara que la reproducció que es faci no sigui textual, també pot tenir consideració de plagi la difusió sense cita d'informacions que han estat obtingudes a partir del que ha estat publicat per un altre mitjà. La cita és especialment obligada quan es tracti d'informacions exclusives i molt rellevants que un altre mitjà ha obtingut de fonts que només han estat al seu abast. No es podrà considerar que hi ha hagut plagi quan la cita de la procedència de la informació sigui ben explícita o quan ha estat obtinguda directament a partir de la mateixa font o de fonts diverses.

Annex D:

Recomanació sobre el tractament de conflictes bèl·lics o armats

01. Donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades. Afavorir el diàleg.
02. No deshumanitzar cap part; cal parlar de les víctimes i també dels victimaris.

03. Evitar el llenguatge de les parts combatents i dels seus aliats. Exposar els enganys de qualsevol d'aquestes.
04. Mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents. En particular, els esforços de la societat civil, que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment.
05. Explorar els conflictes en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes diverses que els han generat.
06. Els mitjans han d'evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes i sexistes.
07. Informar dels conflictes encara que no hi hagi violència pot ajudar a prevenir-la.
08. No abandonar la cobertura després de l'alto el foc i ocupar-se de la resolució, la reconstrucció i la reconciliació.
09. Aprofitar les similituds entre els conflictes perquè les experiències constructives ajudin els que encara no han trobat un camí de resolució.
10. Cal fer esment sempre de les fonts de la informació, particularment quan representen actors enfrontats, i tenir en compte que terceres fonts enriqueixen la visió del conflicte. En cas d'informacions fetes sota censura o imposicions, cal fer-ho saber als receptors.

Annex E:

Recomanació sobre l'ús del terme "il·legals" referit a persones

El terme "il·legal" aplicat a immigrants és incorrecte i vulnera els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística, per les següents raons:

- » Les persones mai no poden ser il·legals, perquè això suposaria negar a un ésser humà la categoria de subjecte de dret.
- » L'aplicació inadequada d'aquest qualificatiu implica menyspreu a la dignitat i la pròpia imatge d'aquestes persones.
- » L'ús d'aquesta paraula per a designar, de forma exclusiva i continuada, el col·lectiu de treballadors que emigren, significa un tracte discriminatori i afavoreix estereotips que criminalitzen la imatge d'aquestes persones en la consciència col·lectiva.

Annex F:

Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies

La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits.

2019



**ACORDS ADOPTATS PEL
PLE DEL CIC**

EXPEDIENTS

Expedient núm. 22/2018: Escrit de queixa del senyor M.M. contra una informació publicada pel diari el 9 Nou per considerar que s'ha vulnerat el Codi Deontològic en els criteris 1, 2 i 4 ja que l'article no s'ajusta a la realitat i a més atempta contra l'honor de les persones afectades.

ANTECEDENTS

El passat 25/11/2018 el9Nou.cat presenta la notícia titulada “*Troben una vintena de serps i iguanes sense documentació en un local de Parets. És una actuació de la policia local i el Seprona de la Guàrdia Civil*”. S'adjunta una fotografia de l'Ajuntament de Parets dels animals trobats.

El dia 19/12/2018 el Sr. M.M. presenta una queixa on-line al CIC, considerant que s'ha incomplert el Codi Deontològic en els criteris 1, 2 i 4.

Motius de la queixa: L'article publicat no s'ajusta a la realitat i a més atempten contra l'honor de les persones afectades (malgrat no hi apareguin els seus noms).

Els fets segons la persona que presenta la queixa: Una veïna de la localitat va denunciar a la policia que un altre veí tenia en propietat animals perillosos (sense una base ferma). En realitzar la inspecció, varen descobrir que era posseïdor de espècies del gènere Pogona, Python regius i Varanus indicus. Tots els animals correctament mantinguts i amb la documentació pertinent. Únicament van tenir dubtes amb els documents de l'exemplar de Varanus indicus, motiu pel qual es van endur els papers per a la verificació.

La queixa deriva dels següents motius:

- Ni hi havia iguanes ni estaven indocumentades tal i com resa la capçalera.
- La policia va trobar dues serps, 12 pogones adultes (animal inofensiu, no protegit i prou comú que no és una iguana) i una varà. Afirmar que es van trobar una vintena de serps i iguanes escapa una mica de la veracitat i pot generar prou confusió en els lectors (tenint en compte que el primer animal mencionat és la serp, dona a entendre que la majoria de la vintena d'animals eren serps).
- Les diligències (que improbablement duren a sensacions administratives), es van obrir per aclarir, per al propi SEPRONA, que la documentació fos correcte ja que els agents no ho van poder determinar en el moment; no perquè els animals no estiguessin sense documentació.
- La policia no feia temps que vigilava el local i menys per sospita d'animals protegits, únicament van realitzar una inspecció rutinària derivada d'una denuncia d'una tercera persona per sospita de tinència d'animals perillosos.
- L'animal que es mostra a la fotografia no és una iguana. És una Varanus indicus.

AL-LEGACIONS

Les al·legacions presentades pel Director General d'e19Nou, Sr. Jordi Molet, argumenten el següent:

La notícia publicada a *e19nou.cat* es va redactar a partir de la informació facilitada per l'Ajuntament de Parets del Vallès, que, a més, va divulgar a través de la seva pàgina web <http://www.parets.cat/actualitat/noticies/2018/11/23/la-policia-local-i-agents-del-seprona-de-la-guardia-civil-col-laboren-en-la-identificacio-d-un-presumpte-delicte-contra-la-flora-i-la-fauna-a-parets>.

Com es pot comprovar, la notícia parteix d'una font oficial i la foto que reproduïem és la mateixa que va fer pública la Policia. A diferència del que diu l'autor/a de la queixa, la nota policial afirma que els agents “van poder comprovar que hi havia una vintena d'animals d'espècies exòtiques i/o protegides entre serps i iguanes, i que el propietari no disposava de la documentació necessària per a la seva tinença i custòdia.”

També argumenta que tampoc coincideix la versió de l'autor/a de la queixa amb la de la Policia quan diu que “no feia temps que es vigilava el local i menys per sospita d'animals protegits”, ja que la inspecció es va realitzar de forma rutinària “derivada d'una denúncia d'una tercera persona per sospita de tinença d'animals perillosos”. En canvi la Policia afirma que “els agents locals tenien sota vigilància l'immoble des de feia setmanes, amb indicis sobre la tinença d'animals protegits.”

Per tant, la notícia partia d'una font oficial que acredita que la intervenció policial es va fer per la sospita que el propietari acumulava animals per a la seva venda il·lícita. És cert que en el peu de foto que il·lustrava la notícia d'*e19nou.cat* es deia: “Una de les iguanes que estaven en terraris i en bones condicions de salut”, donant per fet que era una iguana i no un varanus indicus, com diu l'autor/a de la queixa.

En qualsevol cas, *e19nou.cat*, com tots els mitjans del Grup EL 9 NOU, està disposat a publicar les rèpliques que es considerin oportunes i si, en aquest cas, l'autor/a de la queixa vol fer públiques les consideracions que ha fet arribar al CIC, no trobarà cap impediment per fer-ho.

PONENCIA

De les al·legacions que planteja el Director General d'e19Nou.cat, la notícia publicada a *e19nou.cat* es va redactar a partir de la informació facilitada per l'Ajuntament de Parets del Vallès, que, a més, va divulgar a través de la seva pàgina web.

Així, també argumenta que la versió de l'autor de la queixa no coincideix amb la versió de la policia quan diu que “no feia temps que es vigilava el local i menys per sospita d'animals protegits”.

En canvi la policia, des d'on s'obté la informació per elaborar la notícia, afirma que “els agents locals tenien sota vigilància l'immoble des de feia setmanes, amb indicis sobre la tinença d'animals protegits.”

Està clar que en aquest sentit la notícia compleix el criteri 1 d'informar de manera acurada i precisa.

De la mateix manera, es respecta el criteri número 4 d'utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir la informació.

En tot cas, sí que es troben fonaments per considerar que s'ha vulnerat el criteri 2 que diu “Evitar prejudicis per informacions sense suficient fonament (...)”.

Igualment, en aquesta notícia que ja reflecteix l'actuació de la Policia Local i de la Guardia Civil, podria haver-se fet una referència més explícita de que la font d'informació era la web oficial de l'Ajuntament de Parets, així com a la foto que es publica en el seu peu s'hauria d'haver indicat que era una imatge oficial de la Policia Local.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

El CIC considera que tot i que el reclamant no cita en la queixa el criteri 5 del Codi Deontològic, s'ha produït una vulneració del mateix en tant que no s'han citat les fonts de la informació, en aquest cas, la pàgina web de l'Ajuntament de Parets

Creiem que les al·legacions presentades pel Director General d'el9Nou són adequades i que, en conseqüència els criteris 1 i 4 del Codi Deontològic no s'han vulnerat. No obstant, sí que s'observa que el mitjà ha vulnerat el criteri 2 que diu: Cal evitar prejudicis per informacions sense suficient fonament (...)”.

Es valora positivament que *el9nou.cat*, com tots els mitjans del Grup EL 9 NOU, estiguin disposats a publicar les rèpliques que es considerin oportunes i si, en aquest cas, l'autor/a de la queixa vol fer públiques les consideracions que ha fet arribar al CIC, no trobarà cap impediment per fer-ho i així se li comunicarà a l'afectat.

[Expedient núm. 1/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa sobre una possible filtració de dades personals referent a la notícia d'una sentència sobre assetjament escolar per part dels mitjans CCMA, El Periódico, El País, Nació Digital, La Vanguardia i ARA, per considerar que es pot haver vulnerat el Codi.

Amb data 13 de desembre de 2018, el Síndic de Greuges de Catalunya trasllada al Consell de la Informació de Catalunya la queixa presentada per la senyora R.C.S., referida a una possible filtració de dades que permetia la identificació del seu fill, en la notícia sobre la sentència que va condemnar per assetjament escolar al Consorci d'Educació de Barcelona. En la queixa, la senyora C. considerava que la possible identificació del seu fill a través del

nom de l'escola, de l'edat i de l'aula suposava una revictimització del menor. La notícia es va publicar els dies 9 i 10 de maig de 2018. L'escrit del Síndic també fa referència a l'informe emès per la Inspecció d'Educació que informava de la presència de periodistes i càmeres de televisió al centre escolar, el dia 10 de maig, presència que "va generar disgust al professorat i a l'equip directiu".

ANTECEDENTS

L'escrit del Síndic de Greuges recull la queixa presentada per la senyora R.C.. Admet que "d'acord amb la informació consultada no consta que la identitat de la víctima transcendís en les informacions aparegudes als mitjans", però creu que "amb la informació facilitada als mitjans per la pròpia defensa" i amb la difusió del nom de l'escola, de l'aula, de l'edat de l'alumne i d'altres elements es podia "deduir qui és la víctima i la família en un entorn proper com és el mateix àmbit escolar".

En aquest sentit, i en relació a la possible "vulneració del dret a la intimitat, honor, dignitat i recuperació emocional d'un infant víctima", el Síndic esmenta l'article 39 de la Convenció de Nacions Unides pels drets de l'infant i, sobretot, l'article 64.3 de la Llei 14/2010 del Parlament de Catalunya que indica que "els mitjans de comunicació social que emeten o tenen difusió en el territori de Catalunya han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o adolescents evitant difondre el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació quan apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats en causes criminals llevat del cas que ho siguin com a víctimes d'homicidi o assassinat o quan es divulgui qualsevol fet relatiu a llur vida privada que n'afecti la reputació i el bon nom".

En la reflexió sobre la queixa presentada, el Síndic es pregunta fins a quin punt la difusió del nom i de imatges d'un centre educatiu associada a un fet negatiu pot vulnerar els drets a la dignitat, l'honor i la pròpia imatge dels infants que en formen part, i no només de la víctima. En aquest sentit, remarca que "sempre que es pugui evitar i no sigui essencial per al relat de la notícia, cal evitar fer constar el nom del centre, tot exigint una ponderació entre el dret a la informació i els altres drets que hi col·lisionen".

Finalment, l'escrit adverteix que "cal preservar els centres de la pressió mediàtica" més enllà de si hi ha o no consentiment ja que "pertorben el normal funcionament del centre i per tant també el dret a l'educació".

Els mitjans que van publicar la informació sobre la sentència per assetjament escolar i *que cita la queixa són:*

TV3: <https://www.ccma.cat/324/condemnen-la-generalitat-per-un-cas-dassetjament-escolar-de-p4-fins-a-1r-de-primaria/noticia/2854689/>

El Periódico: <https://www.elperiodico.com/es/educacion/20180510/acoso-escolar-condena-administracion-bullying-alumno--p-4--barcelona-6810171>

El País https://elpais.com/ccaa/2018/05/09/catalunya/1525879404_850414.html

Nació Digital:

<https://www.naciodigital.cat/noticia/154570/condemnen/consorci/educacio/barcelona/indemnitzar/infant/victima/assetjament>

Ara: https://www.ara.cat/societat/Condemnen-Consorci-Barcelona-indemnitzar-dassetjament_0_2012198912.html

La Vanguardia:

<https://www.lavanguardia.com/politica/20180510/443469700940/un-juez-condena-a-la-generalitat-por-no-atajar-el-acoso-que-sufria-un-alumno.html>

AL·LEGACIONS

Han presentat al·legacions *La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)* i *Nació Digital*.

La senyora Vanessa Farré, Responsable de Relacions Institucionals de la CCMA, sosté que a la difusió de la notícia no hi va aparèixer “cap menor identificable” ni “cap imatge que permetés deduir qui és el menor” ni “cap dada que permetés identificar-lo” i que “només apareixen com a protagonistes organismes de l’Administració”, com “Ensenyament, Jutjat, Centre Escolar, Consorci Educació,...” Com a centre d’educació la notícia identifica el nom de l’escola pública La Caixa. En el seu escrit, la senyora Ferré conclou que després d’una “lectura analítica de tot el Codi Deontològic, no considerem que s’hagi vulnerat cap dels criteris que conté”

Per part de Nació Digital, el seu director Miquel Macià escriu que “la informació publicada consistia en una nota de l’Agència Catalana de Notícies” i que el mitjà que ell representa “no es va fer present al centre ni va interferir en els moviments dels infants ni va pressionar els professors per obtenir declaracions. Tant mateix, el senyor Macià reconeix també que “és molt plausible que per acomplir la finalitat social de la publicació no fos necessari esmentar el nom de l’escola i encara menys els cursos en els quals s’havien produït els fets” atès que aquestes dades “no afegien res a la informació” i que “havent-hi implicacions de menors hauria estat millor no publicar-les”.

PONÈNCIA

Els criteris del Codi Deontològic que la informació analitzada podria estar vulnerant són l’11, (protegir els drets dels menors) i el 4 (utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació) i 6 (conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber) si, com assegura la Inspecció d’Educació, “la presència de periodistes i càmeres de televisió” a l’entorn del centre escolar va “generar disgust al professorat i equip directiu”.

El Criteri sisè fa explícit que “cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes”. És cert, com reconeix el mateix escrit del Síndic de Greuges, que en cap cas va transcendir el nom del menor. Però cal analitzar si només eludint el nom de la víctima, la seva identitat queda preservada suficientment. La Llei del Parlament de Catalunya *dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència*, a la qual fa referència el Síndic, estableix clarament que els mitjans de comunicació “han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o els adolescents, evitant difondre’n el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació, quan apareixen com a víctimes”.

Les dades publicades que en podien permetre la identificació eren el nom de l’escola, els anys durant els quals es van produir els fets, els nivells escolars que cursava la víctima i la seva edat. Dels sis mitjans relacionats en l’escrit del Síndic de Greuges,

El Periódico és l'únic que omet el nom del centre (fa referència exclusivament a que els fets van ocórrer en una escola de Barcelona). Sí que publica l'edat del nen, els nivells que cursava i els anys durant els quals es va produir l'assetjament. TV3 cita explícitament el nom del centre i els cursos P4, P5 i 1er. de Primària. I la resta, a més del nom i els nivells escolars, cita també el període 2013 a 2016 en el qual s'havien produït els episodis de *bullying*.

No podem menystenir el valor social de la informació en fets que donen visibilitat a pràctiques reprovables com l'assetjament escolar i a altres formes de violència. Però el periodisme ha de fer compatible aquesta funció social amb la preservació dels drets de les víctimes. Creiem que, en la informació analitzada, la publicació del nom de l'escola juntament amb l'edat, els cursos i els nivells escolars de la víctima permetien la seva identificació, si més no en l'entorn proper a l'alumne. Tot i que el nom del centre pot ser rellevant des d'un punt de vista informatiu, creiem que la seva difusió no era necessària en tant que, combinat amb la resta de dades, permetia identificar la víctima. Sí que creiem rellevant que la informació faci referència, exclusivament, a l'edat i els nivells escolars de l'alumne. Sense conèixer el centre escolar, i en un context urbà com el de la ciutat de Barcelona, aquestes dades fan impossible la identificació del menor i permeten, en canvi, contextualitzar adequadament la informació i fer visible que l'assetjament escolar és possible a nivells infantils.

És remarcable el fet que el propi director de *naciódigital.cat* reconegui en les al·legacions aportades a petició d'aquest Consell que el nom de l'escola i altres dades "no afegien res a la informació". I en aquest sentit, el Consell de la Informació de Catalunya recomana al mitjà la supressió del nom del centre en la notícia que segueix accessible al seu web. Des del reconeixement de l'error, la possibilitat d'una edició contínua permet, en un portal de notícies, una rectificació molt més dinàmica als mitjans digitals que no pas als mitjans convencionals.

Pel que fa a les imatges, la meitat dels mitjans opten per fotografies al·legòriques (*Ara*, *TV3*, *El Periódico*) d'arxiu (*Naciódigital.cat*) del propi centre (*El País*) i sense foto (*La Vanguardia*). Caldria analitzar si una fotografia d'arxiu, en la qual s'identifica a menors, associada a una notícia negativa és la millor manera d'aportar una imatge visual a una informació (*Naciódigital.cat*). I pel que fa a *El País*, la fotografia és d'un passadís de l'escola La Caixa -ho diu el peu de foto- on s'hi veu, d'esquena, una persona adulta, suposadament del servei de neteja.

Els criteris quart i sisè fan referència als mètodes per obtenir informació. El quart diu que "és inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis". I el sisè assenyala que "cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes" i que "l'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable".

La queixa cita l'Informe de la Inspecció d'Educació del 10 de maig de 2018 que recrimina la presència de càmeres i periodistes al centre escolar. I en aquest sentit, el Síndic recomana als mitjans que "ponderin la presència a les portes del centre, prenent imatges i entrevistant a membres de la comunitat educativa" per a no dificultar la convivència i "el compliment de les funcions educatives que aquest té encomanades".

Certament, cal preservar els centres escolars de la pressió mediàtica i ser molt curós en l'obtenció del material informatiu referent a totes les institucions on hi ha menors. La queixa,

però, és generalista. Explica que la presència dels mitjans va disgustar al professorat però no assenyala cap cas concret que pugui ser objecte d'anàlisi per part d'aquest Consell. En aquest sentit, no veiem motius suficients per creure que, en aquest cas, s'hagin vulnerat ni el Criteri 4 ni 6. En tot cas, el CIC vol reiterar una vegada més la recomanació a tots els periodistes i representants dels mitjans informatius que vetllin per l'acompliment dels criteris establerts al Codi Deontològic i de manera més escrupolosa, si és possible, quan hi hagi menors involucrats en les informacions tractades.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzades les informacions objecte de la queixa presentada, considerem que en publicar el nom de l'escola i altres dades que permetien identificar el subjecte de la informació, un menor víctima d'assetjament escolar, els mitjans *TV3*, *El País*, *Naciodigital.cat*, *Ara* i *La Vanguardia* han vulnerat al criteri 11 del Codi Deontològic de la Professi3 Periodística a Catalunya que recomana protegir la identitat dels menors.

Considerem també que, en tant que ha omès el nom del centre, la informació de *El Peri3dico* no permet identificar al menor.

Per 3ltim, no veiem motius suficients per considerar que s'hagin vulnerat els Criteris 4 i 6 en els mètodes per obtenir la informació, a partir del caràcter generalista de la queixa.

[Expedient núm. 3/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa del Síndic de Greuges de Catalunya pel tractament informatiu donat per diversos mitjans (Catalunya, El Peri3dico, El Espa3ol, la Vanguardia, El Mundo, Telecinco i Diari de Girona) en la notícia relacionada amb la mort violenta d'una dona de 53 anys presumptament a mans de la seva filla, per considerar que es vulnera el criteri 11 del Codi Deontol3gic.

1. Contingut de la informació i motius de la queixa

El Col·legi de Periodistes de Catalunya remet al CIC un escrit de queixa del Síndic de Greuges del 16 de gener passat referent a la informació apareguda en diversos mitjans de comunicació en la que es narra la mort violenta d'una dona de Banyoles presumptament a mans de la seva filla menor, de 17 anys, en les quals es donen dades i es difon material gràfic que fan identificable tant la menor com la persona morta i altres familiars. El Síndic fa menció també a que en les informacions s'expliquen qüestions personals de la menor, "com ara que va ser adoptada als 3 mesos, que el seu país d'origen és Rússia i que tenia antecedents de tractament psiquiàtric, o d'altres, com que havia patit assetjament i havia realitzat una temptativa de suïcidi".

El Síndic demana que es consideri si s'ha infringit el criteri 11 del Codi Deontol3gic del Col·legi de Periodistes sobre protecci3 dels drets dels menors "i en defensa dels drets a la privacitat, honor i intimitat de l'adolescent afectada, així com amb relaci3 al tractament de l'adopci3 i la salut mental als mitjans de comunicaci3, d'acord amb les recomanacions fetes pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya al respecte".

No es funció del CIC la consideració d'informacions a la llum de les recomanacions del CAC, ja que aquestes es basen en la legalitat vigent i el CIC es limita a valorar les queixes rebudes a la llum de la ètica periodística, per la qual cosa el present dictamen es fonamenta només en el Codi Deontològic del CPC.

2. Mitjans de comunicació visionats en relació amb la informació sobre el crim de la dona presumptament morta per la seva filla adoptiva.

El Síndic de Greuges indica en la seva queixa determinades pàgines webs de diversos mitjans que inclouen la informació objecte de la ponència, sobre les quals s'ha redactat la ponència. Concretament, són les següents:

<https://catalunyadiari.com/successos/assassina-banyoles-no-recordava-quants-cops-apunyalat-mare>

<https://www.elperiodico.cat/ca/societat/20190110/investigacio-mort-violenta-dona-banyoles-7237821>

https://www.elespanol.com/reportajes/20190111/sasha-rockera-adoptada-rusia-madre-discutir-banyoles/367464826_0.html

<https://www.lavanguardia.com/sucesos/20190110/454063956538/detienen-platja-aro-hija-mujer-acuchillada-banyoles.html>

<https://www.elmundo.es/cataluna/2019/01/11/5c3797ab21efa0055b8b46cd.html>

https://www.telecinco.es/informativos/sociedad/hija-confiesa-madre-girona_0_2689575007.html

https://www.telecinco.es/informativos/sociedad/banolas-banyoles-girona-gerona-madre-hija-crimen-punalada-fiscalia-declaracion-discusion-peluqueria-carme_2_2689605112.html

<https://www.diaridegirona.cat/comarques/2019/01/11/filla-dona-assassinada-banyoles-confessa/956075.html>

La informació escrita o parlada en aquets mitjans és molt similar y el material gràfic sembla obtingut de les mateixes fonts, si bé algunes informacions són més àmplies que altres, o més o menys explícites en les dades o imatges que aporten, però el grau diferencial entre els mitjans no és prou significatiu com perquè les possibles vulneracions del Codi Deontològic s'hagin d'avaluar separatament.

AL. LEGACIONS

Cap dels mitjans analitzats ha presentat al·legacions, tan sols Catalunya Diari va remetre una nova redacció del publicat que no es pot considerar una al·legació.

3. Protecció dels drets dels menors (criteri 11 del Codi)

El criteri 11 del Codi Deontològic protegeix els drets dels menors sense distingir en si es dóna a conèixer la seva identitat d'una manera clara o amb una forma de reconeixement menys

directa, però a través de dades que indubtablement fan identificables els menors davant de la opinió pública. L'única consideració que fa és que s'ha d'evitar la difusió de la seva identitat quan apareixen, entre altres casos, com a inculpats en causes criminals i que la seva irreconeixibilitat serà especialment pertinent en assumptes de gran transcendència social, estenent la protecció a les persones properes o parents innocents dels acusats en procediments penals.

La informació sobre menors no està prohibida en les normes deontològiques de la professió periodística, ni en les normes legals. Qüestions que afecten a menors o estan protagonitzades per menors poden tenir accés a la difusió pública sempre que reuneixin dos requisits mínims: que la informació sigui d'interès o transcendència pública, i que la identitat dels menors quedi reservada a un àmbit estrictament privat i no sigui objecte del coneixement dels lectors, oïdors o espectadors. En el cas que ens ocupa, la informació transcendeix a la opinió pública al tractar-se d'un succés molt greu, com és la mort violenta d'una persona i, a més, presumptament a mans de la seva filla menor d'edat que, una vegada que és detinguda, reconeix la seva participació en els fets. És, doncs, un fet d'interès públic.

No obstant, al tractar-se d'una menor, la seva identitat hauria d'haver estat preservada al coneixement públic. No va ser així en totes les publicacions que s'han relacionat a l'anterior punt 2, bé per una identificació directa, bé per la menció de dades o circumstàncies que porten a la convicció de que s'està parlant de la citada menor.

Les formes d'identificació de la menor de què tractem són comuns en la major part de les publicacions valorades i algunes apareixen només en menys mitjans de comunicació sense ser singular. Citem a continuació les principals:

- En varies publicacions apareix el nom de la menor; el nom de la mare (la víctima) de vegades acompanyat pel cognom; el nom i cognom del pare, avui divorciat; i el domicili on van succeir els fets, així com la denominació d'un Alberg que regentaven fa uns anys la mare i el pare, on acudien habitualment esportistes de tota Espanya que practicaven rem en el llac de la localitat. O el nom de l'Institut on estudiava.
- La informació gràfica (fotografies i vídeos) sembla que procedeix d'una agència donat es compona de les mateixes imatges que són reproduïdes als mitjans. La foto de la mare, plenament reconeixible, acompanyada de la filla amb la cara pixelada és la més utilitzada, junt a altres fotografies similars en algunes de les quals el pixelat de la menor és tan tènue que s'acosta molt a una imatge a través de la qual se la pot identificar. També es difonen imatges del domicili de Banyoles (façanes, balcons, entrada del carrer), lloc del crim, i de la segona residència de Platja d'Aro on va ser detinguda la menor.
- Ja s'ha dit que el nom o dades publicades que identifiquen el pare adoptiu de la menor es desvetlla en la informació d'alguns mitjans (La Vanguardia, El Periódico, el Mundo).
- La menció del fill que va trobar el cadàver la mare és a tots els mitjans visionats sense aportar cap més dades que l'identifiqui. En aquest cas, als efectes del criteri 11 del Codi, la identificació no es fa de forma personal (com en el cas del pare), sinó a través la identificació de la seva mare.

De tot l'anterior es dedueix de manera indubitada que la identitat de la menor es mostra de forma explícita de forma reconeixible, bé per la informació escrita o parlada, bé per les imatges difoses, vulnerant el criteri 11 del Codi Deontològic del CPC. Tanmateix, la

introducció en la narració del crim de parents innocents de l'acusada plenament identificables (pare i germà adoptius), contravé també l'incís que fa el criteri 11 sobre aquestes persones

4. El dret a la privacitat, a l'honor i intimitat, així com al tractament de l'adopció i la salut mental de l'adolescent.

En el darrer paràgraf del seu escrit, el Síndic de Greuges demana que es consideri també la possible vulneració dels drets de la menor que s'esmenten en l'enunciat d'aquest punt. Entenem que els drets de la menor han sigut vulnerats pels mitjans a causa de donar a conèixer públicament la seva identitat a partir de la qual li són aplicables tots els drets que es determinen en les lleis de protecció de menors i en els tractats internacionals. Però entenem que, en el cas que ens ocupa, no procedeix analitzar de forma pormenoritzada en les informacions analitzades els seus drets a l'honor o la intimitat, perquè és evident que la descrita conducta de la menor no és subsumible en els supòsits en que aquests drets són protegibles. En tot cas, només podem invocar la presumpció d'innocència fins que es provi, si és el cas, la seva culpabilitat en el fet.

D'altra banda, en la informació analitzada no es pot considerar que hi hagi una vulneració de la ètica professional en relació a l'adopció o la salut mental, ja que les al·lusions tangencials al lloc de naixement de la menor, la seva condició d'adoptada o que hagi estat tractada per problemes mentals són pures mencions que no entren en més consideracions ni en continguts pejoratius. No obstant això, no és sobrer afegir que seria més prudent obviar aquestes mencions innecessàries per tal d'evitar que se'n puguin desprendre actituds discriminatòries derivades del lloc de naixement o contribueixin a estigmatitzar les persones per haver estat tractades d'una malaltia mental.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Catalunya Diari, El Periódico, El Español, La Vanguardia, El Mundo, Telecinco, i Diari de Girona han vulnerat el criteri 11 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya sobre protecció dels drets dels menors en la informació del cas de la mort violenta d'una dona de Banyoles presumptament a mans de la seva filla menor.

[Expedient núm. 4/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa del sr. T. M. per considerar que en el programa diari de Catalunya Ràdio, *Catalunya Migdia*, pot haver-hi un conflicte d'interessos en tant que la periodista Empar Moliner pren part dels actes electorals d'un partit polític en concret i, a més, és col·laboradora habitual del programa.

ANTECEDENTS

El dia 30 de gener de 2019, el Sr. T.M. lliura al CIC una queixa online referent a la periodista Empar Moliner. El Sr. M. argumenta que les activitats periodístiques de la Sra. Moliner vulneren el criteri 7 del Codi Deontològic de la Professió Periodística a Catalunya (evitar el conflicte d'interessos) al compaginar la presentació d'un programa informatiu de Catalunya

Radio (Catalunya migdia) amb la participació en actes electorals partidistes en diverses ocasions.

El reclamant argumenta també que segons Catalunya Ràdio el programa “*vol continuar sent l’informatiu diari de referència a la radio catalana i per això compta, com sempre, amb les redaccions dels serveis informatius i d’esports de Catalunya Ràdio*” i adjunta l’enllaç a la web de l’esmentat programa. Adjunta també enllaços de diferents mitjans on queda palesa la participació de la Sra. Empar Moliner en actes públics d’ERC el gener passat i de “Juts pel Sí” l’any 2015.

Finalment, el Sr. M. es pregunta si “*pot la presentadora d’un programa informatiu (i tertúlia política, on ha de donar veu a diferents sensibilitats) prendre part dels actes electorals d’un partit polític concret?*”

AL·LEGACIONS

Fins a la data, no s’han rebut al·legacions per part de la CCMA.

PONÈNCIA

El criteri 7 del Codi Deontològic deixa clar que “*cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l’aparença deliberada d’informacions periodístiques*” i que “*com a norma general, els professionals de la informació han d’evitar qualsevol situació de conflicte d’interessos, ja sigui d’àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció*” (s’entén de la funció informativa).

En aquest cas, però, cal analitzar la funció de la Sra. Moliner al programa Catalunya migdia. Aquest programa es presenta com format per dues parts diferenciades: de 14 a 15 hores és un informatiu i a partir d les 15 hores comença una tertúlia on hi participa de forma destacada i fixa la Sra. Moliner. Vegem com defineix al programa la pròpia web (www.ccma.cat/catradio/catalunya-migdia):

1.- “*Oscar Fernández edita i presenta Catalunya migdia. Dues hores de notícies i anàlisis amb el complement d’Empar Moliner, col·laboradora fixa del programa a l’hora de la tertúlia*”

2.- “*Oscar Fernández edita i presenta Catalunya migdia. De 14 a 15 el programa és a tot arreu per explicar el que passa i a les 15 hores obre una reflexió i anàlisi amb els nostres tertulians habituals i la mirada irònica i musical d’Empar Moliner col·laboradora fixa a la segona hora*”.

Igualment, accedint a l’àudio del programa es pot comprovar com la funció de la Sra. Moliner no és la de presentar un informatiu, ni molt menys editar-lo, sinó la de comentarista o tertuliana, si bé destacada per la seva condició de col·laboradora fixa, opinant sobre notícies de diversa índole i no estrictament informant. Caldrà entendre, doncs, que no sent la funció de la Sra. Moliner estrictament informativa, sinó clarament d’opinió i comentari, a l’empara de la llibertat d’expressió i d’opinió no escau considerar el conflicte d’interessos en relació a altres activitats que puguin ser partidistes.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

De l'anàlisi de les funcions de la Sra. Empar Moliner al programa *Catalunya migdia*, de Catalunya Ràdio, no es pot concloure que s'hagi produït la vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic.

[Expedient núm. 5/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa del sr. T.M. contra els diaris ARA, El Mundo, La Vanguardia i El Periódico per un possible cas de conflicte d'interessos en una informació sobre un viatge publicitari fet per periodistes a Uganda en el que no es diu que és un viatge patrocinat per una agència de viatges i una companyia aèria.

ANTECEDENTS

El dia 5 de febrer de 2019 té entrada al Consell una queixa enviada per correu electrònic i que signa el senyor T.M.. Fa referència a uns reportatges publicats als diaris Ara, La Vanguardia, El Mundo i El Periódico i s'expressa en els següents termes:

Una agència de viatges+ companyia aèria va organitzar al 2017 un viatge publicitari per a periodistes a Uganda. Els periodistes publiquen articles a diversos mitjans de comunicació. En alguns casos, com la revista Altaïr o Onda Cero, deixen clar que el viatge ha estat patrocinat. Fins i tot posen els logotips de les seves marques comercials.

Els 4 diaris pels quals es formula la queixa oculten de manera deliberada que els autors dels seus textos han anat al país en un viatge pagat per una agència. En alguns casos els autors mencionen l'agència de viatges+ companyia aèria però com a font d'informació (quan en veritat són els finançadors de la peça).

Es ven com a periodisme de viatges el què és publicat acrítica.

Els reportatges es poden trobar en els següents links:

https://www.ara.cat/suplements/diumenge/Gorilles-muntanya-llunyans-Tan-propers_0_1812418839.html

AUTOR: XAVIER MORET

<http://www.magazinedigital.com/buena-vida/viajes/uganda-corazon-salvaje-africa>

AUTOR: JOSEP MARIA PALAU

<https://viajar.elperiodico.com/destinos/uganda-salvaje>

AUTORA: ELENA DEL AMO

<https://www.elmundo.es/album/viajes/afrika/2017/10/09/5953aac046163fcd108b4584.html>

AUTORA: ELENA DEL AMO

L'autor de la queixa facilita també un link a una pàgina de la web de l'agència patrocinadora del viatge on queda del tot palès que es tracta d'una operació destinada a aconseguir espais als periòdics en què hi col·laboren els periodistes convidats (publicació de l'11 de juny de 2017).
<http://terresllunyanes.com/es/blog/las-montanas-de-la-luna-en-los-medios>

AL·LEGACIONS

Des de la secretaria del CIC es va demanar als diaris esmentats que fessin les al·legacions que consideressin oportunes, sense que s'hagi rebut resposta per part de cap d'ells.

PONÈNCIA

L'article 7 del codi deontològic diu això:

07. Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques. Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

El contingut d'aquest principi és reblat i ampliat al document "Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos" que almenys en els seus apartats 1 i 8 fa consideracions que podrien ser aplicables al cas que ens ocupa:

1. Els mitjans de comunicació han de preservar, defensar i promoure la diferenciació entre publicitat i continguts periodístics.

Els continguts periodístics (d'entreteniment, informatius, etc.) poden tenir el format que es consideri més oportú, però mai no han de disfressar la presència de la publicitat.

La ciutadania té dret a poder distingir quan li arriba un missatge periodístic i quan es tracta d'un missatge publicitari per tal de fer-ne la valoració oportuna.

8. Els mitjans i els periodistes han de presentar la publicitat de manera que la ciutadania percebi amb claredat què n'és i què no. Més enllà d'allò que indica la legislació vigent, els periodistes no hem de permetre la publicació de suplementos, pàgines o insercions amb continguts ambigus dels quals la persona que n'és receptora no pot esbrinar què és publicitat. Resulta, per tant, insuficient parlar de monogràfic especial, espai especial, pàgines especials o informacions elaborades pel departament comercial, per exemple. En aquest sentit, com a professionals compromesos amb la veritat i el bon ús del llenguatge, els periodistes hem de donar missatges clars sobre què és i què no és publicitat en allò que fem arribar al públic.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

El Consell reconeix que el costum de pagar els viatges dels periodistes ha estat molt estès en temps anteriors i que per aquest motiu pot haver quedat en l'imaginari de la professió que aquesta és una pràctica èticament innòcua. Això explica, potser, que hagi estat assumida com a habitual per part de professionals que tenen en general bona predisposició al capteniment ètic. Però no hauria de consagrar-se per aquest motiu la seva justificació.

En conseqüència, el Consell considera que les condicions de preparació i de publicació dels reportatges publicats a Ara, La Vanguardia, El Periódico i El Mundo vulneren l'article n. 7 del Codi Deontològic.

[Expedient núm. 6/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de D.G. per la publicació de diverses notícies al diari *Segre* sobre el assassinat de la seva mare, ocorregut fa 30 anys. Considera que els articles publicats per aquest diari vulneren el criteri 09 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

ANTECEDENTS O FETS

La queixa presentada per D. G. està relacionada amb la publicació de quatre articles (2013, 2017, 2018, 2018) al diari *Segre*, on es fa referència a l'assassinat de la seva mare a la localitat de Malpàs l'any 1989. En la seva queixa, exposa que els quatre articles vulneren el criteri 09 del codi, en tant que apareixen el nom i cognom de la seva mare i detalls de la família. En un dels articles publicats (2018.07.27) també apareix el seu nom, així com una fotografia de la seva mare i de la casa.

El reclamant qüestiona la necessitat de tornar a publicar detalls de l'assassinat de la seva mare, ja que no hi ha cap novetat noticable i esmenta que, a causa del nombre reduït d'habitants de Malpàs (menys de 50), la publicació d'aquestes notícies té un impacte negatiu en la seva persona.

AL·LEGACIONS

El 26 de febrer, Juan Cal Sánchez, director executiu del diari, remet al CIC un document d'al·legacions en resposta a les argumentacions de la queixa de D.G. sobre la presumpta infracció del criteri 09 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya. En nom del diari, Juan Cal, contradiu l'exposat pel reclamant i explica el següent:

- Justifica la publicació de "*L'assassí de Malpàs ingressa de nou a la presó*", article informatiu publicat l'11 de juny de 2013, per recordar la brutalitat d'un acte de violència masclista.
- La publicació de la informació apareguda el 25 de juliol de 2017 (article informatiu) sota el titular "*A la presó per tercera vegada l'esquarterador de Malpàs*" es justifica pel fet noticable del ingrés a la presó per tercera vegada de l'assassí.
- Considera necessària la publicació de l'article informatiu "*Memòria de tinta: Crim brutal al poble de Malpàs*" (27 de juliol de 2018) pel fet de recordar un assassinat comès per raons masclistes.
- Anna Sáez, autora de l'article d'opinió "*Crim brutal al poble de Malpàs*", publicat el 5 d'agost de 2018, escriu una al·legació en què explica que la publicació d'aquesta peça no pretenia ferir a al reclamant sinó mostrar-li el seu suport i recordar a la seva mare.

PONÈNCIA

El senyor D.G. presenta la queixa per al·legar que els quatre articles publicats al diari Segre estarien vulnerant el criteri 09 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya, que fa referència a la necessitat de respectar el dret a la privacitat.

El director executiu del diari justifica la publicació d'aquestes informacions perquè donen compte d'un crim masculista i podrien servir per ajudar els lectors a prendre consciència d'aquesta problemàtica. No obstant això, si es presta atenció al contingut de la primera notícia, "L'assassí de Malpàs ingressa de nou a la presó", s'observa que el motiu del nou ingrés a la presó de Ramón Tolos no està relacionat amb el crim de violència de gènere, sinó per incompliment d'una ordre judicial. De fet, al final de l'article s'indica que "Segons sembla, aquesta condemna no té res a veure amb aquell crim". Per tant, la manca de relació entre el fet noticable que justifica l'article i el crim de violència de gènere comès anteriorment posa en qüestió que ajudi a prendre consciència d'aquesta problemàtica. En canvi, contradiu el que indica pel criteri 09, perquè ofereix intromissions innecessàries sobre les circumstàncies en què va ocórrer el crim. Una situació similar s'observa amb la publicació de la segona notícia, "A la presó per tercera vegada l'esquarterador de Malpàs". El fet que motiva la publicació d'aquesta notícia és que Ramon Tolo, ingressa de nou a la presó per un delictes de robatori, de manera que tampoc s'observa relació amb el crim comès a Malpàs.

El tercer article, "Crim brutal al poble de Malpàs", està també justificat des del diari per la necessitat de recordar la brutalitat d'un acte de violència de gènere. Però la seva lectura permet observar que apareixen especulacions gratuïtes sobre els sentiments de D.G., la fotografia de la seva mare i de la casa familiar, detalls personals i informacions sobre el crim que danyen la dignitat de la víctima. Qüestions que, tal com s'indica en el criteri 09, s'han d'evitar per garantir un tractament respectuós i digne.

La naturalesa de l'última informació referida és diferent, ja que es tracta d'un article d'opinió. La peça, titulada "Crim brutal al poble de Malpàs", inclou el nom de pila de D., detalls de la família i fa especulacions gratuïtes sobre els sentiments de la seva mare (Tenia vint-i-sis anys, però les idees clares. No pensava lligar-se a un home que no estimava només per no estar sola.) i de D. ("de ben segur que és va quedar content amb els oncles a la platja"). Així mateix, ofereix detalls innecessaris del crim per dir posteriorment "No cal entrar en detalls". En l'últim paràgraf de la peça, s'afegeix que hi va haver insinuacions malicioses que responsabilitzaven a la víctima del que havia passat i, a continuació, s'explica un experiment de la marca Schweppes sobre Assetjament sexual. Si bé la relació entre el crim de Malpàs i el "vestit del respecte", assenyala que la necessitat d'educar contra l'assetjament continua vigent, la inclusió d'aquestes insinuacions referents a la víctima del crim són prescindibles i inadequades.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

El CIC creu que els quatre articles publicats al diari Segre vulneren el criteri 9 del Codi Deontològic del Col·legi dels Periodistes de Catalunya, perquè proporcionen dades i detalls innecessaris que vulneren el dret a la privacitat de la seva persona i la seva família. En aquest

sentit, es demana al diari Segre que adoptin les mesures necessàries per evitar que és puguin repetir casos similars.

[Expedient núm. 7/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa per reportatges publicats en diferents mitjans de comunicació per considerar la possible vulneració del Codi Deontològic. Aquesta queixa la efectua el Síndic de Greuges de Catalunya.

ANTECEDENTS

El Síndic fa esment a les notícies aparegudes en diferents mitjans concretament La Vanguardia,.com, La Razón.es, El Nacional.cat i L' Ara. També cita el Diario Sur, en relació al qual el CIC no intervé atès que no té competències per fer-ho al ser un mitjà que no s'edita a Catalunya.

El Síndic de Greuges de Catalunya es refereix en el seu escrit que els mitjans citats destaquen, alguns en el titular de la seva informació, el fet que l' adolescent detingut és un "MENA" menor estranger no acompanyat, tutelat per la DGAIA. El Síndic de Greuges de Catalunya diu de manera textual :

"Com sabeu des de la institució s' està treballant el tractament que fan els mitjans de comunicació sobre els infants i adolescents i en concret la tasca de promoció i respecte als seus drets en compliment del seu encàrrec com a mitjans de comunicació social.

Una de les meves preocupacions és l' aparició de mitjans de notícies i fets que relacionen els infants del sistema de protecció a la infància i adolescència amb violència, agressivitat i fets negatius. En aquest sentit, ja vaig fer notar la meva preocupació per la possible estigmatització del col·lectiu i la necessitat que es vetllés perquè els mitjans de comunicació realitzessin la tasca de comunicació social que tenen encomanada arran les queixes que he rebut al respecte."

i més endavant demana que pel que fa a l' àmbit d' atribucions del CIC en aplicació del Codi Deontològic, observi si hi ha alguna possible vulneració al mateix.

AL·LEGACIONS

Com fa sempre el Consell va donar als diferents mitjans La Vanguardia, La Razón, El Nacional i L' Ara l' oportunitat de fer les corresponents al·legacions. En síntesi tots els mitjans de comunicació esmentats expliquen amb més o menys detall que no han vulnerat el Codi Deontològic i que han tingut molta cura a no donar el nom ni cap detall concret que pogués identificar la persona concreta de cap mena.

PONÈNCIA

En relació al Criteri 11 del Codi Deontològic "Protegir el drets dels menors", el CIC estima que efectivament no s'ha vulnerat atès que en cap moment es cita el nom dels menors, ni cap aspecte concret que pugui identificar un menor en concret.

Queda, com a punt de dubte, l'ús de l' MENA, que ha estat posant en qüestió per organitzacions que volen evitar l'estigmatització de tot un conjunt de persones a través d'

aquestes sigles. Però s'ha d'admetre que en l'àmbit periodístic aquest acrònim ha tingut una tal penetració que s'ha convertit ja en una denominació de difícil substitució per qualsevol altra, atesa a més la brevetat d' un mot que en representa pel cap baix quatre que difícilment podrien tenir cabuda als titulars.

De totes maneres el CIC insta als mitjans de comunicació i als periodistes a que tinguin la màxima cura possible en les informacions que donin en relació als menors immigrants no acompanyats i sempre que sigui possible tractin d'evitar l'ús de l'acrònim MENA. El CIC comparteix la preocupació del Síndic de Greuges a la que ja hem fet esment, en relació a la protecció dels menors.

En relació al Criteri 12, l'acord és diferent, atès que les informacions donades criminalitzen a tot un col·lectiu de menors que queden greument estigmatitzats.

L'annex F del Codi Deontològic és molt clar en aquest matèria, quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d' un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Les notícies i reportatges publicats en relació als menors immigrants no acompanyats, a La Vanguardia, La Razón, El Nacional i L' Ara, vulnereu el Criteri 12 del Codi Deontològic, en tant que criminalitzen a tot un col·lectiu, quan els fets relatats afecten només a una part.

[Expedient núm. 8/2019:](#)

ASSUMPTE: La senyora A. T. va presentar al CIC -per correu electrònic i prèvia trucada per fer la consulta- una queixa contra diversos mitjans de comunicació, en concret, **El Periódico de Catalunya. El Mundo i EITB** per la publicació d'unes imatges (fotografies i vídeo) on se la pot identificar a ella i a la seva parella, el senyor A.B.. També comenta que en el text de les notícies han posat el nom i cognom d'A.B. i això vulnera drets humans.

ANTECEDENTS O FETS

El passat 26 de juny de 2018 va tenir lloc una macro operació contra la màfia armènia a diferents llocs de l'Estat. L'operació, duta a terme pels Mossos d'Esquadra i la Policia Nacional, va acabar amb més d'un centenar de persones detingudes. Aquesta detenció està considerada la segona part d'una operació anterior (Operació Nápoles) on es van detenir alguns líders de la màfia georgiana l'any 2016.

La parella de T. està considerat un "lladre en llei", és a dir, un dels 6 màxims responsables de la màfia armènia a l'Estat espanyol. Tota aquesta informació va ser explicada pels MM.CC., entre ells El Periódico de Catalunya i el diari El Mundo.

A la versió online la notícia va acompanyada amb imatges audiovisuals on els detinguts (i fins i tot A. T.) no surten amb la cara pixelada i per tant són fàcilment identificables per familiars, coneguts i veïns i, per tant, la publicació d'aquestes notícies té un impacte negatiu en la seva persona.

T. també es queixa que el nom i cognom de la seva parella surt publicat i que per tot plegat s'està atemptant contra els drets humans.

AL·LEGACIONS

No hi al·legacions per part de El Periódico de Catalunya ni de El Mundo. No s'han demanat a EITB perquè no entra dins la jurisdicció del CIC.

PONÈNCIA

A.T, presenta la queixa per al·legar que els diaris El Periódico de Catalunya, el Mundo i la televisió basca EITB estarien vulnerant els Drets Humans de la Carta de Nacions Unides. Creiem que fa referència en concret l'article 12 del Codi Deontològic.

Ningú no serà objecte d'intromissions arbitràries en la seva vida privada, la seva família, el seu domicili o la seva correspondència, ni d'atacs al seu honor i reputació. Tothom té dret a la protecció de la llei contra tals intromissions o atacs.

Al Codi Deontològic podria extrapolar-se al criteri nº 9:

Respectar el dret a la privacitat: Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

Com hem comentat, no hi ha hagut resposta per part dels citats diaris. Cal dir, però, que no són els únics que van publicar un vídeo o imatge on es poden reconèixer a A.T. i a A.B.. De fet, **TV3 publica una fotografia on es veu perfectament a B.** o fins i tot el **diari ABC publica el nom i cognom de B.** (En canvi El Periódico i el Mundo no publiquen ni el nom ni el cognom del suposat líder mafiós armeni).

Contrasta amb les informacions donades, per exemple, pel **diari Ara** i **El País**.

Dret a la informació vs dret a la privacitat?

Aquest seria el dubte en el cas de la parella d'A.T.. Si bé és cert que a vegades en el cas d'un escorcoll o detenció d'una persona amb projecció pública ningú omet els noms i cognom (ni tampoc pixela la imatge), quan fer-ho amb altres persones? El criteri a seguir pot anar a càrrec del llibre d'estil de cada mitjà de comunicació o del periodista que signa la informació si ho considera pertinent. En relació aquest tema hi ha un **article molt interessant** del defensor del lector Tomàs Delclós a El País on fa referència a aquesta qüestió. Delclós apunta que fins i tot el Tribunal Constitucional "A l'hora de ponderar el dret a la informació i el dret a la intimitat, dona preferència al primer. El seu criteri és primar la llibertat d'expressió davant d'altres drets constitucionals, sempre que els fets narrats siguin veraçs i de rellevància pública".

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El CIC considera que tant el Periódico de Catalunya com El Mundo (i altres mitjans) vulneren el criteri 9 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya perquè no respecten la privacitat de la senyora A. T..

En canvi, la seva parella és una peça clau en la investigació contra la màfia armènia i per tant la publicació de la seva identitat sí que és informació rellevant.

Recomanem que es pixeli la imatge de la senyora T.”

[Expedient núm. 9/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de C.P. contra La Vanguardia per una possible vulneració del criteri 7 i Annex B del Codi Deontològic en relació a un reportatge sobre una empresa de cafè, en el qual no s’informa de que el viatge a Santo Domingo va ser patrocinat als periodistes que informen del tema.

ANTECEDENTS

El dia 4 de març de 2019 té entrada al Consell una queixa enviada per correu electrònic i que signa la senyora C.P.. Fa referència a un reportatge publicat a La Vanguardia el dia 26 de febrer de 2019 amb el títol “Cuando el café se produce con sabor dominicano” signat per Yaiza Sainz i amb fotografies de David Arbos. Aquest reportatge es pot trobar a:

<https://www.lavanguardia.com/comer/sitios/20190226/46684806356/cuando-el-cafe-se-produce-con-sabor-dominicano.html>

La remetent de la queixa considera que els autors no informen als lectors que el viatge dels autors del reportatge havia estat pagat per l’empresa Cafe-Crem. Algunes persones d’aquesta mateixa empresa n’havien estat fonts informatives i, en conseqüència –argumenta- això feia que l’article sigui acrític, sense participació de veus que poguessin ser crítiques amb l’empresa. En conseqüència creu que l’esmentat treball periodístic pot vulnerar l’article 7 del Codi Deontològic.

Per donar suport a aquest plantejament l’autora de la queixa aporta un link a un altre peça, publicada en aquest cas en una web de viatges anomenada “7 caníbales” on queda força en evidència que es tractava d’un viatge al qual havien estat convidats un grup de periodistes:

<https://www.7canibales.com/stories-roser/cafe-crem/>

AL·LEGACIONS

Un cop entrada la queixa des de la secretaria del CIC es va demanar a La Vanguardia que fes les al·legacions que considerés oportunes i ho va fer el seu sotsdirector en aquests termes:

“La periodista Yaiza Sainz va viatjar a Santo Domingo juntament amb un grup de periodistes de diversos mitjans de comunicació espanyols per fer un reportatge sobre el projecte de recuperació d’una zona cafetera degradada d’aquest país que aquesta companyia catalana de cafè està portant a terme i que ha contribuït a millorar la situació econòmica de nombroses famílies de l’entorn. No es tractava d’un contingut publicitari sinó d’un reportatge sobre el projecte esmentat”.

PONÈNCIA

En certa manera la resposta de La Vanguardia ve a confirmar la sospita de la remetent de la queixa, és a dir, que es tracta d’un viatge patrocinat per la pròpia empresa presumptament beneficiada per la publicació de reportatges o d’articles que en puguin parlar favorablement i, en definitiva, afavorir els seus interessos independentment del grau d’interès que el tema tractat pugui tenir.

L'article 7 del codi deontològic diu això:

07. Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques. Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

El contingut d'aquest principi és reblat i ampliat al document "Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos" que almenys en els seus apartats 1 i 8 fa consideracions que podrien ser aplicables al cas que ens ocupa:

1. Els mitjans de comunicació han de preservar, defensar i promoure la diferenciació entre publicitat i continguts periodístics.

Els continguts periodístics (d'entreteniment, informatius, etc.) poden tenir el format que es consideri més oportú, però mai no han de disfressar la presència de la publicitat.

La ciutadania té dret a poder distingir quan li arriba un missatge periodístic i quan es tracta d'un missatge publicitari per tal de fer-ne la valoració oportuna.

8. Els mitjans i els periodistes han de presentar la publicitat de manera que la ciutadania percebi amb claredat què n'és i què no. Més enllà d'allò que indica la legislació vigent, els periodistes no hem de permetre la publicació de suplementos, pàgines o insercions amb continguts ambigus dels quals la persona que n'és receptora no pot esbrinar què és publicitat. Resulta, per tant, insuficient parlar de monogràfic especial, espai especial, pàgines especials o informacions elaborades pel departament comercial, per exemple. En aquest sentit, com a professionals compromesos amb la veritat i el bon ús del llenguatge, els periodistes hem de donar missatges clars sobre què és i què no és publicitat en allò que fem arribar al públic.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

El Consell reconeix que el costum de pagar els viatges dels periodistes ha estat molt estès en temps anteriors i que per aquest motiu pot haver quedat en l'imaginari de la professió que aquesta és una pràctica èticament innòcua. Això explica, potser, que hagi estat assumida com a habitual per part de professionals que tenen en general bona predisposició al capteniment ètic. Però no hauria de consagrar-se per aquest motiu la seva justificació.

En conseqüència, el CIC considera que les condicions de preparació i de publicació del reportatge "*Cuando el café se produce con sabor dominicano*" de La Vanguardia vulneren l'article 7 del Codi Deontològic."

[Expedient núm. 10/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa rebut el 18 de març de 2019 de la Fundació Bayt Al Thaqafa, des del seu programa de No Discriminació, en relació a cinc articles publicats el 2018 i tres el 2019 per la "Premsa del Baix" i sis publicats el 2018 per la "Premsa del Maresme", ambos mitjans digitals.

ANTECEDENTS

La Fundació Bayt Al Thaqaha explica que en els articles de referència ha detectat llenguatge discriminatori per la qual cosa l'octubre de 2018 escriu una carta als dos mitjans comarcals tot destacant "la importància de canviar aquella pràctica periodística per discriminatòria i poc professional". Diu també que no ha rebut cap resposta a la seva queixa per la qual cosa s'adreça al CIC.

AL.LEGACIONS

El 28 de març de 2019, deu dies després de rebuda la queixa de la Fundació Bayt Al Thaqafa, l'editor del Diari Maresme, Albert Lladó, s'adreça al CIC tot dient que les informacions subjectes de la queixa han estat rectificades fa més de sis mesos i prega que no s'elevi a queixa formal una informació que ja ha estat rectificada. Les notícies del Diari Maresme objecte de la queixa per menció explícita de la nacionalitat de les persones protagonistes són de successos, i segons el director del mitjà provenen de notes de premsa dels Mossos d'Esquadra i han estat rectificades. En una d'elles però, i al final de tot, després de puntualitzar l'origen de la notícia (segons l'ACN) es continua dient que "cap dels integrants del grup té domicili a Catalunya i, pel que indica el seu passaport, acabaven d'entrar al país provinents d'Albània, el seu país d'origen". <http://diarimaresme.com/2017/ingressen-a-presos-dos-lladres-que-van-assaltar-una-casa-a-montgat/>.

Quant a la Premsa del Baix es va rebre una trucada a la Secretaria Tècnica del CIC que no es considera al·legacions donat que les trucades no s'han materialitzat en cap missatge per escrit, tal com es va recomanar.

PONÈNCIA

No s'han rectificat les notícies on s'especifica l'origen de les persones detingudes pels Mossos "d'origen sud-americà", "de nacionalitat romanesa", "de nacionalitat cubana i peruana", etc.

Un exemple d'una d'elles on l'origen de la persona detinguda figura a l'entradeta de la notícia: "Els Mossos d'Esquadra han detingut quatre persones, d'origen sud-americà, relacionades amb l'atracament de dilluns passat ...". <https://www.lapremsadelbaix.es/noticies/societat/20294-detenen-els-autors-del-robatori-en-una-joieria-a-l-anec-blau.html>.

En una notícia del 7 de maig de 2019 relacionada amb la desaparició de Janet Jumillas de Viladecans es diu que "Un dels detinguts -a la imatge- seria una persona jove i de nacionalitat espanyola".

La Premsa del Baix no ha rectificat la seva al·lusió a l'origen de les persones detingudes pels Mossos o protagonistes d'un suposat delictes tot i que si són d'origen espanyol, també ho diu.

La Premsa del Baix vulnera clarament l'Annex F del Codi Deontològic car si no en titulats però si en l'entradeta i per tant en un lloc on es crida l'atenció del lector esmenta la nacionalitat de les persones i potser també el B 04 per permanència dels documents en línia car no ha desindexat la informació incorrecte.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analtzades les informacions objecte de la queixa de la Fundació Bayt Al Thaqafa considerem que les notícies del Diari Maresme ja han estat rectificades. Quant a la Premsa del Baix no s'han rectificat les notícies on s'especifica l'origen de les persones detingudes pels Mossos pel que creiem que vulneren clarament l'Annex F del Codi Deontològic car, si no en titulars però si en l'entradeta i per tant en un lloc on es crida l'atenció del lector, esmenten la nacionalitat de les persones. També vulneren el B 04 per permanència dels documents en línia en no haver-se desindexat la informació incorrecte.

[Expedient núm. 11/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa per les notícies publicades a la edició digital del diari La Vanguardia el 29 de gener del 2019 i a la web XCatalunya el mateix dia. Aquesta queixa la efectua la directora general d' Atenció a la Infància i Adolescència del Departament de Treball Afers Social i Famílies de la Generalitat de Catalunya (DGAIA) Sra. Ester Sara Cabanés i Coll que estima que en les informacions que donen els dos mitjans abans esmentats es vulnera els Criteris 10 i 12 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

ANTECEDENTS

La Directora General de la DGAIA explica en relació a la Vanguardia digital que es posa de manifest el context de desinformació i prejudicis existents en relació amb els menors d' edat estrangers no acompanyats, en la mesura que associa directament i sense cap prova oficial (policial, judicial i/o administrativa) els suposats problemes de delinqüència i inseguretat de Canet de Mar i d' altres municipis del Maresme amb la presència d' aquests joves al territori. La queixa fa especial esment al titular d' aquest mitjà "*Inquietud vecinal en Canet por la acción de los menas*".

En el que respecte a l' altre mitjà X Catalunya la noticia titula directament i sense aportar cap prova o font oficial : "*Els Veïns de Canet esclaten amb els MENAS perquè els assetgen les filles i roben als avis*" la Directora General explica que en el cos de la noticia: "...buscaran solucions per combatre la delinqüència d' aquests joves". A més, aquest mitjà utilitza expressions poc respectuoses per referir-se als joves migrats sols, com "Els menors estrangers no acompanyats continuen fent de les seves" i "... lamentava una altra família, cansada d' aquesta gent".

AL·LEGACIONS

Com fa sempre el Consell va donar als mitjans esmentats La Vanguardia digital i XCatalunya l' oportunitat de fer les corresponents al·legacions. En aquest sentit els dos mitjans de comunicació van presentar les seves al·legacions.

La Vanguardia al·lega que tota les informacions que dona "estan degudament contrastades". Explica presentacions de denuncia, declaracions de veïns etc., però en cap moment posa en dubte la certesa de les suposades denúncies ni presenta cap mena de dada oficial, ni document judicial que acrediti o com a mínim recolzi les suposades accions delictives.

En relació a les al·legacions efectuades per Digital Toginama, SL (XCatalunya) tampoc donen cap motiu en contra de la queixa efectuada per la DGAIA, sinó tot el contrari. Es refereix al Criteri 9, no esmentat en cap moment per la queixant, i en canvi res diu dels dos criteris que han donat lloc a la present queixa que són el 10 i el 12.

PONÈNCIA

El CIC considera que si són d' aplicació a la present queixa els Criteris 10 i 12 pels mateixos motius que ja hem explicat al referir-nos.

Queda, com a punt de dubte, l'ús de l' acrònim MENA, que ha estat posant en qüestió per organitzacions que volen evitar l' estigmatització de tota un conjunt de persones a través d' aquestes sigles. Però s'ha d' admetre que en l' àmbit periodístic aquest acrònim ha tingut una tal penetració que s'ha convertit ja en una denominació de difícil substitució per qualsevol altra, atesa a més la brevetat d' un mot que en representa pel cap baix quatre que difícilment podrien tenir cabuda als titulars.

De totes maneres el CIC insta als mitjans de comunicació i als periodistes a que tinguin la màxima cura possible en les informacions que donin en relació als menors immigrants no acompanyats i sempre que sigui possible tractin d' evitar l'ús de l' acrònim MENA. El CIC comparteix la preocupació del Síndic de Greuges a la que ja hem fet esment, en relació a la protecció dels menors.

Pel que fa a la presumpció d' innocència Criteri 10, el codi és molt clar i taxatiu i es refereix a les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penal. Expressament es refereix a que el respecte i protecció d' aquest dret són vigents des de l' inici de les actuacions policials que segons la informació de que disposen ja havien començat en el present cas.

En relació al Criteri 12, el CIC l' entén vulnerat, atès que les informacions donades criminalitzen a tota un col·lectiu de menors que queden greument estigmatitzats.

L' annex F del Codi Deontològic és molt clar en aquest matèria, quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d' un context discriminatori a fi de cridar l' atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Les notícies publicades en relació a determinats fets ocorreguts a Canet de Mar a La Vanguardia digital i el informatiu X Catalunya vulneren el Criteri 10 del Codi Deontològic relatiu a la presumpció d'innocència i també el Criteri 12 en tant que criminalitza a tot un col·lectiu quan els fets relatats afecten només a una part.

Expedient núm. 12/2019:

ASSUMPTE: Amb data 8 de maig de 2019 la presidenta i representant legal de SOS RACISME CATALUNYA envia al Consell de la Informació de Catalunya una queixa referida a la possible vulneració de diversos principis del Codi deontològic de la professió periodística en l'article "Los adeptos de una cofradía islamica senegalesa se hacen con el control del *Top Manta* en España". La informació, signada per Juan José Fernández, va ser publicada al diari El Periódico el 23 de febrer del 2019 a l'edició online i el 24 de febrer d'aquest mateix any a la portada de l'edició impresa.

L'Associació considera que la informació que proporciona l'article vulnera drets fonamentals, recollits en la Constitució Espanyola, els criteris 1, 2, 3, 5, 9, 10, 12 del Codi deontològic de la professió periodística, les recomanacions 02 i 03 de l'Annex B del Codi, així com la recomanació de l'Annex F.

ANTECEDENTS

L'escrit de SOS RACISME CATALUNYA considera que la informació publicada al diari El Periódico proporciona informació descontextualitzada i falsa, criminalitza els venedors ambulants i no respecta la presumpció d'innocència. De la mateixa manera, critica que el periodista no utilitzi fonts contrastades i que contribueixi a mostrar una imatge estereotipada de la comunitat senegalesa i Mourid. Tenint en compte aquests aspectes, l'associació sosté que l'article vulnera els següents criteris del Codi:

Criteri 1. Informar de manera acurada i precisa: Es denuncia la manca d'informació acurada i precisa en l'article. SOS Racisme considera que l'autor de l'article no consulta les fonts necessàries per proporcionar informació contrastada. Així mateix, creu que inclou opinions en qualitat d'informació veraç.

Criteri 2. Evitar prejudicis per informacions sense prou fonament: L'article cau en injúries i difamacions que lesionen la dignitat de la comunitat senegalesa, ja que s'afirma que controlen el negoci de la venda ambulant i a través d'ella blanquegen capitals. Aquestes informacions són considerades per SOS Racisme com informacions sense prou fonament. Així mateix, es posa en relleu la negligència del periodista de no donar opció de rèplica a les persones afectades que es van posar en contacte amb ell per demanar-li que no es publicués la informació.

Criteri 3. Rectificar els informacions incorrectes: En el document es fa referència a un altre article, titulat "Top manta: información frente a descalificaciones" i publicat a El Periódico el 5 de març de 2019, per indicar que en ell no es rectifiquen les informacions incorrectes del primer article, tot i haver estat desmentides per Bidayatul Xitma. Tampoc es considera que es faci prou autocrítica en aquest article, malgrat les crítiques rebudes.

Criteri 5. Citar les fonts i preservar el secret professional: Es posa en qüestió la decisió de l'autor de l'article de no citar les fonts policials consultades. Per SOS Racisme això no és

necessari, ja que aquest tipus de fonts compten amb mesures de seguretat pública al seu servei. De la mateixa manera, facilitar les fonts ajudaria a determinar l'origen de les informacions publicades. L'associació critica que el periodista s'hagi precipitat a publicar informacions que encara són "matèria d'investigació policial", tal com s'exposa en l'article "Top manta: informació frente a descalificaciones".

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat: La queixa denuncia que la informació no respecti el dret a la privacitat dels venedors ambulants, ja que posa al descobert detalls de la seva vida privada i espiritual. Tampoc té en consideració la seva situació de vulnerabilitat a causa de circumstàncies d'irregularitat administrativa.

Criteri 10. Salvaguardar la presumpció d'innocència: El document de SOS Racisme lamenta que no salvaguardi la presumpció d'innocència dels venedors ambulants i es presentin les informacions presentades per la policia com certes. Es considera per tant que l'article emet un judici sobre els venedors sense donar al lector l'opció de posar-lo en qüestió.

Criteri 12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral: D'acord amb la queixa, la informació no respecta la dignitat de les persones, ja que ha ajudat a reforçar estereotips i prejudicis respecte a l'Islam sense sentit de justícia o respecte cap a les persones i comunitats afectades.

Finalment, la queixa indica la vulneració de la recomanació 02 de l'Annex B del Codi (Transparència i Rigor a internet), ja que considera que el diari ha utilitzat la difusió de rumors falsos a través d'aquesta peça periodística per captar l'atenció de els lectors i obtenir beneficis econòmics; i de la recomanació 03 (Participació i supervisió activa a internet), perquè el mitjà no modera els comentaris dels usuaris a la notícia i permet la publicació d'intervencions per part dels usuaris que inciten la islamofòbia. Igualment, el document esmenta la vulneració de l'annex F del Codi (Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies), atès que l'article revela detalls de la vida privada i espiritual d'una comunitat que el periodista no coneix de forma adequada.

AL·LEGACIONS

La direcció d'El Periódico de Catalunya, ha presentat al·legacions amb data de 30 de maig de 2019. Sostenen que l'article "Los adeptos de una cofradía islámica senegalesa se hacen con el control del "Top Manta" en España", publicat el dia 24 de febrer de 2019 i al qual fa referència la queixa, no vulnera cap principi del Codi Deontològic.

Indiquen que en resposta a les reaccions ocasionades per la publicació d'aquest article, el divendres dia 1 de març de 2019 el diari va publicar un nou article titulat "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán". Aquesta informació no serà redactada pels periodistes del diari, sinó per els associacions vinculades a aquesta qüestió. L'objectiu d'aquest article és, tal com indica el mateix mitjà, atendre "con la publicación de esta nota al derecho de réplica solicitado por los colectivos firmantes" tot i que, com s'indica a l'inici de la informació, el diari "no comparte opiniones e interpretaciones expresadas en este texto en relación a informaciones sobre el funcionamiento del 'top manta'". Les associacions que van signar l'article van ser les següents: la Federación de las Dahiras Sufís Muridiyya de España, Federació de les Dahiras Sufís de Catalunya (Bidayatul Xitma), ACRS (Associació Catalana de Residents Senegalesos), CASC (Coordinadora de les Associacions Senegalesas de Catalunya), Sindicat Popular de Venedors Ambulants de Barcelona, Sindicato de Manteros y Lateros de Madrid,

Espai de l'Immigrant GRECS (Grup de Recerca sobre la Exclusió i Control Socials), SAFI (Stop als Fenòmens Islamòfobs), OACU (Observatori d'Antropologia del conflicte Urbà), GESA (Grup d'Estudis de les Societats Africanes), ISOR (Investigacions en Sociologia de la Religió), ICA (Institut Català d'Antropologia), OVQ (Observatori de la Vida Quotidiana), SODEPAU (Solidaritat, Desenvolupament i Pau), IRIDIA (Centre per la Defensa dels Drets Humans), COOPGROS, Sccl., La Negreta Feminista, Masala (Revista d'Informació, Denúncia i Crítica Social).

De la mateixa manera, fent-se ressò de les queixes suscitées per part de dos sindicats manters, col·lectius de la immigració africana, CDR, agrupacions de la CUP i seguidors de col·lectius anti-vacunes i a favor de les pseudociències per la publicació del primer article, esmenten la publicació d'un nou article, amb data del 5 de març i titulat "Top manta: informació frente a descalificaciones". En aquest article el diari detalla els següents aspectes:

- No es pretén oferir una visió crítica amb l'Islam ni que promogui la islamofòbia
- No es qualifica de criminal a la comunitat Muridiya durant la realització del reportatge

També s'indica que el diari va sol·licitar al Sindicat Popular de Venedors Ambulants i al Sindicat de Manteros i Lateros de Madrid contacte amb els seus respectives portaveus per contrastar la informació, sense obtenir resposta per part seva. El senegalès Babakar Thiakh, muridí i un dels portaveus de la 'dahira' de Barcelona, va tenir coneixement del text que s'estava preparant, i el va llegir en la seva totalitat abans de la publicació. Va enviar 21 correccions particulars de les quals 10 van ser aplicades.

PONÈNCIA

Tenint en compte que la queixa exposada per SOS RACISME Catalunya fa referència a la vulneració de diversos criteris del codi, s'esmenta en aquest punt cada un d'aquests criteris.

Criteri 1. Es considera que el periodista ha tingut com a objectiu informar de manera acurada i precisa. Així mateix, la posterior publicació per part del diari d'un article signat per les associacions vinculades a la qüestió permet que el lector tingui accés a informació contrastada.

Criteri 2. Tenint en compte la informació publicada a l'article motiu de la queixa, no s'observa que el periodista publiqui injúries i difamacions que lesionin la dignitat de la comunitat senegalesa. De la mateixa manera, no s'estima que el periodista no doni opció de rèplica a les persones afectades. La publicació vuit dies més tard d'un article signat per les associacions de venda ambulants d'origen senegalès constata la concessió del diari a donar el dret a rèplica sol·licitat per els col·lectius signants.

Criteri 3. La publicació posterior de dos articles ("Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" i "Top manta: informació frente a descalificaciones") permet pensar que el diari es compromet a fer autocrítica i està obert a respondre a les queixes que suscita la publicació de les seves informacions.

Criteri 5. Tenint en compte la complexitat del tema, s'accepta la decisió del periodista de no citar les fonts policials consultades. Així mateix, no es considera com precipitada la publicació de la informació, ja que respon al interès d'informar la ciutadania sobre aquesta temàtica.

Criteri 9. La publicació dels detalls de la vida privada i espiritual dels venedors ambulants no són considerats una falta de respecte a la seva privacitat, ja que permeten al lector conèixer millor la seva realitat.

Criteri 10. Amb la publicació de l'article "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" s'observa que el diari té com a objectiu oferir al lector diferents punts de vista, fins i tot aquells que puguin posar en qüestió els judicis emesos pel periodista al primer article.

Criteri 12. Tal com s'indica a l'article "Top manta: información frente a descalificaciones", el diari no pretén promoure desqualificacions cap a l'Islam ni qualificar de criminal a la comunitat Muridiya, per la qual cosa no s'observa que es reforcin estereotips i prejudicis.

Recomanacions 02 i 03 de l'Annex B del Codi: S'observa que el propòsit que ha portat el diari a la publicació d'aquesta informació és el desig de satisfer un interès ciutadà sobre la realitat de la venda ambulants. Pel que fa a la moderació dels comentaris, cada mitjà disposa d'un protocol de moderació i edició de comentaris d'usuaris que s'apliquen a la totalitat de notícies que permeten aquesta opció. Per tant, es considera que la moderació dels comentaris suscitats per aquesta notícia és idèntic al que se segueix per a la resta d'informacions.

Recomanació Annex F del Codi: Tot i la complexitat de la temàtica, es valora l'esforç realitzat pel periodista per comprendre millor la realitat dels venedors ambulants per acostar-la als lectors.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analtzades les informacions objecte de la queixa presentada per la presidenta i representant legal de SOS RACISME CATALUNYA, considerem que l'article "Los adeptos de una cofradía islámica senegalesa se hacen con el control del *Top Manta* en España", publicat pel diari El Periódico de Catalunya no ha vulnerat els criteris esmentats en la queixa. Així mateix la publicació posterior en el diari dels articles "Los manteros, otra vez en el ojo del huracán" y "Top manta: información frente a descalificaciones" permet contextualitzar millor la primera informació i constatar el desig del diari d'informar als seus lectors respecte aquesta qüestió.

[Expedient núm. 13/2019:](#)

ASSUMPTE: La senyora C.P. presenta una queixa al Consell de la Informació de Catalunya per possible partidisme de Miquel Missé, presentador del programa *Terrícoles* de Betevé, ja que forma part de *Barcelona en Comú* i va participar en un acte electoral d'aquesta formació política.

ANTECEDENTS

El dia 23 de maig de 2019, la senyora C.P. presenta davant d'aquest Consell una queixa online referida a Miquel Missé, un dels cinc presentadors de *Terrícoles*, programa d'entrevistes que emet Betevé, formulant aquesta pregunta: "Com pot ser que un presentador de betevé (<https://betevé.cat/terricoles>), Miquel Missé, sigui, a la vegada, un dels presentadors dels actes electorals del partit del govern? I que formi part de Barcelona en Comú?"

La senyora P. explica que a Miquel Missé se'l va presentar com a membre de Barcelona en Comú en un acte de campanya per a les eleccions a l'Ajuntament de Barcelona. I aporta la referència del [vídeo](#) de l'acte electoral celebrat a la plaça del Diamant el dia 22 de maig, sota el títol "Amor i orgull, Barcelona Feminista, LGTBI i Diversa". La queixa especifica que la presentació de Miquel Missé com a sociòleg i activista transsexual dins de Barcelona en Comú es pot veure al minut 17 del vídeo.

La senyora P. no fa referència a quin o quins criteris s'haurien vulnerat però planteja aquesta qüestió: "No hauria una televisió pública i municipal tenir a periodistes o entrevistadors no partidistes?"

AL·LEGACIONS

En nom de Betevé, el seu director, Sergi Vicente, presenta les següents al·legacions:

"Que tenir el senyor Missé de col·laborador un cop per setmana al programa Terrícoles no suposa cap irregularitat" atès que "qualsevol professional del nostre mitjà és lliure de tenir l'activitat política que cregui convenient".

"Que hi ha altres exemples de col·laboradors de Betevé que s'han manifestat en favor de determinades formacions polítiques, algun dels quals fins i tot entrant en llistes electorals".

"Que les opcions polítiques dels nostres col·laboradors no poden ser un impediment per a la presentació o participació dels nostres continguts".

Per contra, el senyor Vicente remarca que "no acceptaríem que aquests presentadors obviessin la nostra missió de servei públic i utilitzessin qualsevol dels canals de Betevé com a plataforma per promoure un partit polític determinat o per demanar el vot en un sentit o un altre, cosa que garantim que no ha succeït".

PONÈNCIA

La queixa no especifica quin o quins criteris s'estarien vulnerant, però del seu redactat es dedueix que la senyora C.P. planteja un conflicte d'interessos entre la participació de Miquel Missé en un acte de campanya electoral i la seva activitat professional com a presentador del programa *Terrícoles* de Betevé.

El programa és un espai d'entrevistes conduïdes alternativament per cinc presentadors diferents, entre els quals hi figura el sociòleg, escriptor i activista a favor dels drets del col·lectiu transgènere i transsexual Miquel Missé. Es tracta, segons explica el [web del programa](#), d'un espai de conversa amb "terrícoles que susciten la reflexió i el pensament".

La regulació ètica del conflicte d'interessos està previst al Criteri setè del Codi Deontològic. El redactat de la norma és molt clar a l'hora de desautoritzar "retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions". També ho és quan diu que "no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència". I, per descomptat, quan especifica que "cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques".

Però la incompatibilitat que planteja la queixa és de tipus polític, com ja s'ha exposat en el primer paràgraf d'aquesta ponència. I en aquesta cas, el redactat del Criteri setè és més generalista: "Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció". Caldrà analitzar, doncs, si el que planteja la queixa es pot considerar o no una situació de conflicte.

Entesa com l'expressió del dret a la llibertat d'opinió política, la participació en un acte de campanya electoral estaria emparat per l'article segon de la Declaració Universal dels Drets Humans (*Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició*). De forma més explícita, encara, la Constitució Espanyola reconeix que: "*Els ciutadans tenen el dret a participar en els afers públics, directament o per mitjà de representants lliurement elegits...*" Article 23.1. (els subratllats són nostres).

La queixa es planteja com una incompatibilitat de base entre presentar un programa a una televisió pública i participar en un acte electoral com a membre d'una formació política. La sospita de partidisme o de parcialitat que traspua la queixa és comprensible. Però, atès que el dret de participació política és un dret bàsic, creiem que aquesta participació ha de ser compatible amb l'activitat periodística, sempre i quan hi hagi una distància clara entre la militància partidista i l'exercici de la professió. Es tracta de que l'una no condicioni l'altre, que és on hi hauria el conflicte d'interessos. En aquest sentit, la queixa constata la simultaneïtat d'activitats però no aporta dades que avalin cap transgressió ètica per part del presentador.

Contràriament, en les al·legacions de Betevé, el seu director assegura que no permetria que cap dels presentadors de la cadena "obviessin la nostra missió de servei públic" i garanteix que malgrat la militància política d'alguns d'ells mai no han utilitzat "Betevé com a plataforma per promoure un partit polític determinat o per demanar el vot en un sentit o un altre".

Si és així, i de moment no hi ha cap dada que ho contradigui, podem concloure que, en aquest cas, compatibilitzar la presentació d'un programa a una cadena pública de televisió amb la participació a un acte electoral i la militància política no acrediten, *a priori*, la vulneració del Codi Deontològic dels Periodistes.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Analitzada la queixa presentada per la senyora C.P. contra la suposada vulneració de l'ètica professional del senyor Miquel Missé per presentar el programa *Terrícoles* de Betevé i, alhora, participar en un acte de campanya de Barcelona en Comú; i valorades les al·legacions aportades pel senyor Sergi Vicente, director del mitjà, considerem que no queda acreditada cap vulneració del Codi Deontològic per part del presentador del programa *Terrícoles*."

[Expedient núm. 14/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la sra. M.F. contra la CCMA per un possible cas de conflicte d'interessos amb el periodista Abraham Orriols.

ANTECEDENT

El passat 24 de maig del 2019, la Sra. M.F. presenta al Consell de la Informació de Catalunya una queixa online contra el mitjà Televisió de Catalunya. La Sra. MF refereix que el periodista de TV3 Abraham Orriols apareix fent tasca informativa al Telenotícies Cap de setmana del dia 18 de maig (aporta link) i, el mateix dies (13 de maig i 24 de maig) fa campanya pel partit polític Junts per Catalunya a Berga (aporta links). La Sra. M.F. pregunta si això pot ser i si el Sr. Orriols pot estar fent de periodista per la televisió pública, i a la vegada, intervenir en actes electorals i portar la comunicació d'un partit polític. La Sra. M.F. creu que en aquest cas s'ha vulnerat el criteri 7 del Codi Deontològic.

AL·LEGACIONS

La Sra. Vanessa Farré de Relacions Institucionals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) aporta un extens escrit d'al·legacions en el que destaquen els següents punts:

- El Sr. Abraham Orriols va estar contractat per part de la CCMA de forma temporal per substitució d'una baixa del torn del cap de setmana a la delegació dels Serveis Informatius de TV3 a Lleida, en data d'alta a 13 de maig de 2019. (Tot i que la queixant situa l'acte de Junts per Berga el dia 13 de maig, aquest acte va ser en realitat el dia 10).
- El Sr. Orriols no va rebre cap tipus de remuneració per la seva participació als actes electorals exposats a la queixa.
- El Sr. Orriols no ha estat contractat per part d'un partit polític per portar la comunicació i que tampoc ho ha fet de forma no remunerada.
- Els dos actes a que fa referència la queixant eren actes de petit format i que la intervenció del Sr. Orriols es va limitar a fer la benvinguda i explicar breument l'escaleta dels actes als assistents. Així mateix, exposar que durant la participació en el mateix en cap cas va demanar vot ni es va mostrar favorable a cap ideologia en concret i que la seva participació es subsumeix a ser un veí de Berga implicat en el teixit associatiu del seu municipi i que sap expressar-se en públic.
- I que l'afectat vol manifestar el següent:

" Participo en dos actes de Junts per Berga perquè el candidat és un amic de tota la vida de la família i em va demanar si, com a favor, podia fer una breu presentació per iniciar l'acte. Eren dos actes de petit format, d'una durada de no més de mitja hora i amb una xifra d'assistents que no superava la seixantena de persones, i tot el que vaig fer va ser donar la benvinguda i comentar breument l'escaleta del acte. En cap cas vaig demanar el vot o em vaig mostrar favorable a una ideologia en concreta.....Ni bones paraules ni crítiques cap a cap partit polític. Per altra banda, també vull deixar clar que en cap cas he portat la comunicació d'un partit polític..... No he treballat per Junts per Berga ni per Junts per Catalunya ni he cobrat cap tipus de remuneració d'aquesta organització política de cap manera. La meva implicació professional amb aquest partit és nul·la i inexistent.

Fa anys que presento trobades i actes a Berga de diverses entitats o associacions culturals o socials com Càritas. Som pocs els que ens dediquem a la comunicació al poble (...). És un

error meu que assumeixo i lamento. Demano disculpes. Asseguro taxativament que no tornarà a passar mai més res semblant”

PONÈNCIA

El criteri 7 del Codi Deontològic, que la reclamant creu que s’ha vulnerat en aquest cas, es refereix a evitar el conflicte d’interessos i especifica que no es pot acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions.....Tampoc no és admissible simultaniejar l’exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència. Cal rebutjar fórmules de promoció o publicitat sota l’aparença deliberada d’informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d’evitar qualsevol situació de conflicte d’interessos, ja sigui d’àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

Caldrà, doncs, avaluar si els fets que es denuncien a la queixa comporten un veritable conflicte d’interessos, entenent per conflicte d’interessos aquella situació en la que un *interès secundari*, econòmic, familiar, polític, etc., pot condicionar les decisions a prendre en perjudici del *interès primari*, en aquest cas la informació imparcial i creïble.

Per una banda, i atenent a les al·legacions presentades, els actes motiu de la queixa no van ser retribuïts i el Sr. Orriols mai ha estat contractat per portar la comunicació de cap partit polític, ni ha dut a terme aquesta activitat de forma no remunerada. No sembla, doncs, que es pugui apel·lar a un interès secundari de tipus econòmic. Pel que fa al possible risc de conflicte d’interessos de tipus polític, cal tenir en compte, a més de que el dret de participació política és un dret bàsic segons la Declaració Universal dels Drets Humans, que la participació del Sr. Orriols es va limitar a la presentació dels actes, sense emetre missatges de tipus polític ni partidista ni demanar el vot.

Per altre banda, tot i que l’exercici simultani d’una funció informativa amb l’aparició en actes de caire polític pot ser una situació de risc per esdevenir en conflicte d’interessos i, naturalment, aixecar sospites, en aquest cas ambdues activitats foren prou independents i allunyades en els seus continguts que no permeten detectar cap transgressió ètica. L’aparició del Sr. Orriols al Telenotícies cap de setmana de TV3, per cert contractat temporalment per una baixa laboral, va ser en una crònica d’àmbit cultural relacionada amb la inauguració d’un museu a Lleida, sense cap al·lusió ni implicació política, segons el link facilitat a la pròpia queixa.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzada la queixa presentada per la Sra. M.F. per la suposada vulneració del criteri 7 del Codi Deontològic per part del Sr. Abraham Orriols en aparèixer com a corresponsal en un informatiu de TV3 i en dates molt properes com a presentador en dos actes de caire polític a Berga, valorades les al·legacions presentades per la CCMA i pel propi Sr. Orriols, així com visualitzats els links facilitats a la pròpia queixa, considerem que no queda acreditada cap vulneració del Codi Deontològic.

[Expedient núm. 15/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa del Síndic de Greuges de Catalunya contra el diari E-Notícies per uns articles publicats pel director del mitjà, Xavier Rius, que poden haver vulnerat el Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

La Junta del Col·legi de Periodistes remet al CIC per a la seva tramitació un escrit de queixa del Síndic de Greuges, el qual considera que dos articles del director Xavier Rius en la secció La Punteta del diari digital E-Notícies poden constituir un “atac als principis elementals continguts en els drets a la informació veraç, a la igualtat de gènere i al respecte a la privacitat, continguts també al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes”. Indica també que “aquesta forma d’informació també pot representar una clara transgressió de les Guidelines on safeguarding privacy in the Media” (Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias approuvées conjointement en juin 2018 par le Comité Directeur sur les Médias et la Société de l’Information (CDMSI) et le Comité de la Convention 108 (Comité de la Convention protection des données du Conseil de l’Europe). Veure: <https://www.coe.int/fr/web/freedom-expression/-/guidelines-on-safeguarding-privacy-in-the-med-1>

El Síndic es refereix al articles publicats a E-Notícies el 26 de juny de 2019 a les 20.08h: Ribó se’n va la Canadà amb la seva parella sentimental (<https://politica.e-noticies.cat/ribo-sen-va-al-canada-amb-la-seva-parella-sentimental-124883.html>) i a les 20.41h: La degradació moral de Catalunya (<https://opinio.e-noticies.cat/la-punteta/la-degradacion-moral-de-catalunya-124885.html>).

En el primer article, titulat “Ribó se’n va al Canadà amb la seva parella sentimental”, hi ha el subtítol “J.M. és també la seva cap de gabinet” i en el text s’informa del viatge del Síndic de Greuges al Regne Unit, Estats Units i Canadà per intervenir en diferents actes relatius a les funcions pròpies del seu càrrec (Congrés de l’Associació internacional de Comissaris de Llengües i una ponència sobre la “vulnerabilitat del català com a llengua oficial no estatal” a Toronto; una conferència sobre “la situació dels drets humans a Catalunya” a Londres i una altra a Gal·les sobre “adoptar les millors pràctiques europees”; i una exposició a la delegació de la Generalitat a Washington dels “informes presentats al Parlament de Catalunya”).

Pel que fa al motiu de la queixa sobre aquest article, la menció a que Ribó viatja acompanyat –segons afirma l’article- de la seva parella sentimental, a més del títol, es fa en els paràgrafs següents: “Rafael Ribó s’ha desplaçat al Canadà amb la seva cap de gabinet, J. M., segons consta a l’agenda del Síndic que es va publicar fa unes setmanes. Tanmateix, aquesta informació no apareix en la convocatòria publicada a la pàgina web. E-Notícies s’ha posat en contacte amb el departament de premsa per consultar aquesta dada i li ha demanat fer-li arribar les preguntes també per escrit, però no n’ha obtingut resposta. J. M., que a l’any 2012 era la parella sentimental de Rafael Ribó, ha acompanyat al Síndic pel periple que ha iniciat pel Regne Unit i als Estats Units”.

El segon article, La degradació moral de Catalunya, és un article d’opinió que s’inicia amb la denuncia de “la degradació a que ha arribat la política catalana. No només la política, també les institucions: la Presidència de la Generalitat, el Govern, el Parlament”. I a continuació apareix com a crítica: “Fins al Síndic de Greuges –abans que el jubili després de quinze anys en el càrrec- es va amb la seva parella a Regne Unit, Estats Units i Canadà. Que em treguin

el bailao! Aquest és l'home que va donant lliçons morals". A continuació segueix un llarg text en el qual es reproven durament institucions públiques i privades, persones públiques o d'altres conegudes de la societat civil, o bé actuacions que es consideren que contribueixen a una degradació moral generalitzada a Catalunya, als quals no ens referirem amb detall ja que no són objecte específic de la queixa que ara ens ocupa. Només a títol d'exemple, l'article conté retrets contra el president Torra, Toni Morral, la consellera Budó, Jordi Barbeta, David Bassa, Jordi Borràs, el Govern, el Parlament, l'ANC, la Cambra de Comerç, l'AMI, el conseller Bargalló, USTEC, l'escola catalana, Josep Maria Mainat...

AL·LEGACIONS

El contingut de la queixa es va lliurar al digital E-Notícies per al·legacions, que va respondre mitjançant el seu director i autor dels articles, Xavier Rius, al·legant concisament: "Què potser hem publicat alguna mentida?".

PONÈNCIA

1. Ponderació de l'article: Ribó se'n va al Canadà amb la seva parella sentimental

La primera qüestió a determinar és si, per resoldre la qüestió plantejada, ens trobem en un cas de llibertat d'expressió o de llibertat d'informació, ja que són dos drets fonamentals que tenen un tractament propi i diferenciat.

Aquest article s'emmarca en l'activitat informativa d'interès general. Es tracta d'informar d'un viatge d'una personalitat pública amb finalitats pròpies de la institució política que dirigeix. La informació és veraç en la part que descriu el programa d'activitats del Síndic ja que s'extreu de la web de la Sindicatura.

S'informa també d'un fet al que se li dona una especial rellevància, tant en el títol com en el text, fins al punt de que la notícia que es difon en el títol és que "Ribó se'n va al Canadà amb la seva parella sentimental" i en el subtítol diu: "J.M. és també la seva cap de gabinet", amb la probable pretensió de que aquesta és la part principal que es vol traslladar al lector.

El motiu de la queixa és que s'hagi donat a conèixer una presumpta i no provada relació privada entre dos persones que treballen professionalment en un viatge oficial d'un organisme públic, cosa que es considera –segons el Síndic- "un possible atac als principis elementals continguts en els drets a la informació veraç, a la igualtat de gènere i al respecte a la privacitat, continguts també al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes".

Pel que fa a la igualtat de gènere i el respecte a la privacitat, tractarem aquesta qüestió en els punts 4 i 6 següents, respectivament.

Respecte la informació veraç, no s'ha aportat a l'expedient cap prova de que, en el moment de produir-se el viatge, hi hagués una relació sentimental entre les dues persones afectades, però tampoc s'ha desmentit per l'altra part, per la qual cosa no és aquest un punt en el que el CIC hagi d'entrar a verificar la qüestió; tan sols constatar que l'afirmació del diari E-Notícies pot ser contradictòria amb el titular de l'article quan diu en el text que "J.M., que a l'any 2012

era la parella sentimental de Rafael Ribó, ...”, no aclarint si en l’actualitat ho continua sent. No obstant això, en la qüestió suscitada, la veracitat de la informació no és el dret al que hem d’acudir per resoldre aquesta controvèrsia. En qualsevol cas, no pot semblar inapropiat – tot el contrari, és propi del càrrec- que la cap de gabinet acompanyi el Síndic en un viatge oficial, amb independència de les relacions que tinguin o no hagin tingut entre elles al marge del terreny professional.

En definitiva, ja no podem considerar que estem només en un cas de llibertat d’informació en un article merament informatiu, sinó també que estem davant d’una crítica no manifestada com a tal, però deduïble del context de la informació, especialment del títol de l’article, que persegueix posar de manifest una pretesa manca d’integritat moral. Estem doncs, també i principalment, en un cas de llibertat d’expressió.

En el present cas és d’aplicació l’art. 9 del Codi del CPC: “Respectar el dret a la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l’ètica periodística”.

2. El límit de la degradació de les persones en la llibertat d’expressió

En l’article “Ribó se’n va al Canadà amb la seva parella sentimental” es desprèn que la seva intencionalitat és criticar que s’aprofiti un viatge a l’estranger per anar-hi amb la suposada parella sentimental. Aquesta intencionalitat es corrobora en la menció a Ribó que es fa en l’altre article del que tractem en el punt 5. I malgrat que s’informi en el subtítol que “J.M. és també la seva cap de gabinet”, la crítica que es vol trametre al lector és que el Síndic va acompanyat de la parella en un viatge que es paga amb diners públics. Que la parella (afirmació del periodista Xavier Rius, que pot estar mancada de veracitat) sigui Cap de Gabinet de Síndic no té importància per l’articulista, com es desprèn de l’afirmació de que “també és la cap de gabinet”, qüestió que es presenta com accessòria.

La figura de Cap de Gabinet, que en la Sindicatura de Greuges s’anomena Directora de Gabinet i Comunicació, és un càrrec de responsabilitat que comporta la coordinació del gabinet del Síndic, les relacions institucionals i internacionals, i l’àrea de premsa i comunicació. En conseqüència, l’acompanyament del Síndic en viatges internacionals no només és una funció plenament integrada al lloc de treball, sinó molt especialment és una feina imprescindible ja que és el càrrec que organitza aquest tipus de viatges i la planificació de les activitats a realitzar a l’estranger.

L’article d’E-Notícies, al considerar com a rellevant que la persona que ocupa el càrrec de “Cap de Gabinet” -que té una important tasca a complir en els viatges del Síndic de Greuges- sigui la “parella sentimental”, no fa més que degradar-la com a persona i desprestigiar la seva reputació en l’àmbit professional, vulnerant l’article 9 del Codi Deontològic al no evitar “les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies” (...) danyant “de forma injustificada la seva dignitat” en un exercici de

minusvaloració de la dona que traspasa l'únic límit de la llibertat d'expressió que és la degradació de les persones.

3. Ponderació de l'article: La degradació moral de Catalunya

L'article sobre la degradació moral de Catalunya, de més gran extensió en relació amb l'anterior i publicat 33 minuts després, només dedica una petita part al Síndic de Greuges. Concretament, es fa menció del viatge al Regne Unit, Estats Units i Canadà amb l'únic propòsit de donar a conèixer que el Síndic "es va (sic) amb la seva parella" sense cap menció al càrrec de cap de gabinet i a continuació les frases: "Que em treguin el bailao! Aquest és l'home que va donant lliçons morals", refermant així que l'objectiu de l'article anterior no era tant informar sobre el viatge del síndic, sinó que anava acompanyat "per la seva parella" amb la intencionalitat de blasmar aquest comportament.

S'emmarca, doncs, plenament en un article que empra la llibertat d'expressió en forma d'una manifestació crítica contra un càrrec públic i és d'aplicació l'art. 9 del Codi del CPC anteriorment transcrit.

4. El respecte a la privacitat en les persones públiques

Ja hem dit en el punt 3 que, en l'anàlisi del cas que ens ocupa, hem de descartar el tractament de la vulneració de la informació veraç. Passem, doncs, a considerar només la possible vulneració del respecte a la privacitat de les persones a la llum del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes i de les "Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias approuvées conjointement en juin 2018 par le Comité Directeur sur les Médias et la Société de l'Information (CDMSI) et le Comité de la Convention 108 (Comité de la Convention protection des données du Conseil de l'Europe)" com reclama el Síndic en la seva denúncia. També farem referència als drets fonamentals a la llibertat d'expressió i el dret a la intimitat des de la vessant jurídica.

Com hem vist en els apartats de l'anàlisi dels dos articles d'E-Notícies denunciats, per determinar si s'ha vulnerat el dret a la privacitat del Síndic de Greuges, haurem d'analitzar-los a la llum del dret a la llibertat d'expressió que és el que ha emprat el seu autor. A més, donem per fet que els articles tracten sobre qüestions que són d'interès general ja que afecten a persones públiques, per la qual cosa queda legitimada la seva difusió a l'opinió ciutadana.

La llibertat d'expressió és el dret a expressar i difondre lliurement els pensaments, idees i opinions mitjançant la paraula, l'escrit o qualsevol altre mitjà de reproducció" (CE art. 20.1.a) o, en la definició de l'art. 10.1 del Conveni Europeu de Drets Humans: "Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Aquest dret comprèn la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees sense ingerència de les autoritats públiques i sense consideració de fronteres".

En aquest context, hem de recordar que les persones de rellevància pública, al ocupar una posició especial de poder en l'àmbit polític o per ser un servidor de la cosa pública, són més noticiables que les persones privades perquè estan gestionant assumptes que afecten els

ciutadans, per la qual cosa el seu comportament ha de ser més transparent que el d'una persona privada i, per això, els seus drets de la personalitat (honor, intimitat i pròpia imatge) estan menys protegits davant les llibertats d'informació o d'expressió dels altres i estan sotmesos a la crítica, en una societat democràtica, quan tracten qüestions d'interès general. En conseqüència, les persones públiques han de suportar amb molta més intensitat que les persones privades els judicis desaprovatoris, les crítiques alienes i, en ocasions, quan és estrictament necessari, el coneixement públic de fets relatius a la seva vida privada. Com diu la coneguda sentència del TEDH de 8 de juliol de 1986 (Cas Lingens c. Àustria), després profusament citada per la jurisprudència, els titulars de càrrecs públics "han de suportar les crítiques o les revelacions fins i tot quan dolguin, xoquin o inquietin".

La qual cosa no vol dir que els drets de la personalitat de les persones públiques –entre ells, el dret a la privacitat- quedin desprotegits, ja que les crítiques o revelacions molestes mereixen protecció legal quan concorren a la finalitat de la formació de l'opinió pública en assumptes d'interès públic, no d'àmbit merament privat. Tampoc es justifica la llibertat d'expressió quan vulnera innecessàriament la dignitat de les persones, també les públiques, i aquesta dignitat es vulnera amb l'insult, la degradació o la vexació de l'altre. Quan es jutja adversament a una altra persona o un fet que l'afecta i s'és molt dur en l'expressió o la valoració que se'n fa per mostrar el descontentament que produeix en el criticant l'actitud de la persona criticada, la crítica és legítima si aquesta duresa és necessària per informar l'opinió pública del suposat mal comportament de l'altre, però no ho serà si el què es pretén és només degradar la persona objecte de crítica o buscar el seu descrèdit social.

En el cas dels articles d'E-Notícies esmentats, no es detecten insults ni degradacions de la persona denunciada, el Síndic de Greuges. En conseqüència, considerem que la crítica que es fa al Síndic està emparada per la llibertat d'expressió i, en conseqüència, al ser un dret prevalent al de la intimitat, les persones públiques o la institució objecte de la crítica han d'acceptar la seva legitimitat encara que la considerin injusta i immerescuda, susciti el seu refús i origini el seu disgust i malestar. D'altra banda, la crítica és només una opinió del seu autor que s'ha fet de manera legítima, amb independència de que sigui o no compartida pels seus lectors, per la qual cosa no vulnera l'art. 9 del Codi Deontològic.

La doctrina que s'ha emprat anteriorment per la resolució de l'assumpte entenem que concorda amb el document Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias (Guidelines on safeguarding privacy in the Media) del Consell d'Europa. Entre d'altres, citem algunes de les manifestacions que tenen relació amb el cas que ens ocupa, traduïdes al català:

- Els periodistes han de verificar els fets abans de publicar-los, però aquesta obligació no s'aplica quan informen i difonen judicis de valor (opinions). Tanmateix, fins i tot les opinions s'han de basar en certa mesura en dades de fet. En el cas de *Bodrožić c. Sèrbia*, el tribunal va considerar que un periodista va criticar un historiador per haver-lo anomenat "idiota" i "feixista" perquè la seva opinió es va publicar com a resposta a les declaracions de l'historiador durant un programa de televisió sobre les tensions ètniques i nacionals dels Balcans. Per tant, les paraules ofensives del periodista no s'han d'interpretar com una

declaració de fets, sinó com una opinió expressada com a reacció a la intolerància de l'historiador cap a les minories nacionals. (pàg. 6)

- En principi, una publicació sobre un tema estrictament privat vulnera el dret al respecte de la vida privada, excepte amb el consentiment de l'interessat o si es considera que la publicació té un interès públic. (pàg. 9)
- Les informacions sobre les persones es poden publicar sense consentiment si hi ha un interès públic imperatiu, és a dir, si la divulgació de la informació es justifica per un interès general o per una preocupació que considera important les consideracions a la vida privada de la persona concernida. La noció d'interès públic pot, doncs, constituir una "justificació alternativa" per ser publicada. (pàg. 9)
- Els periodistes generalment poden publicar informació personal quan sigui de tal valor que es pugui utilitzar per debatre un tema d'interès públic (la informació personal que es publiqui ha de servir per a un propòsit important). (pàg. 10)
- Les propostes de les personalitats públiques són inevitablement analitzades en el més mínim detall pels periodistes i el gran públic. El seu dret a protegir la seva vida privada del coneixement de la gent és, doncs, més limitat. En l'àmbit polític, la llibertat d'expressió rebria un cop fatal si les persones públiques poguessin censurar la premsa i el debat públic en nom dels drets de la personalitat. (art. 11)
- Els polítics són els personatges públics que tenen la vida privada més exposada. L'exercici d'un càrrec públic o l'aspiració a un càrrec polític, exposa necessàriament un individu a l'atenció del públic (fins i tot després de la seva mort), especialment en els molts àmbits que concerneixen la seva vida privada. En el cas d'Edicions Plon c. França, el periodista i ex metge privat de François Mitterrand va escriure un llibre que descriu l'estat de salut de l'expresident durant el seu mandat. Els hereus del president van presentar una demanda judicial i varen aconseguir prohibir la publicació del llibre, al·legant que envaïa la privadesa de l'expresident, havia interferit en la vida personal de la seva vídua i els seus fills i fet mal als seus sentiments. Tot i això, el Tribunal es va pronunciar a favor del periodista i del metge, al considerar que era d'interès públic conèixer la història del president que va complir dos mandats. (pàg. 12)

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Els articles d'E-Notícies contemplats en aquesta resolució infringeixen l'article 9 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya en tant que vulneren el dret de la dona a no ser degradada en el seu àmbit professional o personal. Tanmateix, no vulneren el Codi Deontològic pel que fa a la crítica al Síndic de Greuges per estar emparada per la llibertat d'expressió.

[Expedient núm. 16/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa per un reportatge publicat al diari *Elcaso.cat* el dia 9 de juliol titulat "La vida dels MENA a Barcelona: roben de nit i dormen de dia en una església" per considerar que es vulneren els criteris 11 i 12 del Codi.

ANTECEDENTS

En data 11 de juliol es rep al CIC una queixa online firmada per la sra. C.M. que fa referència a un treball periodístic publicat pel diari digital El Caso, editat pel digital El Nacional.

Es tracta d'un reportatge publicat el dia 9 de juliol del 1919 titulat "La vida dels MENA a Barcelona: roben de nit i dormen de dia en una església". Està firmat per Guillem RS i inclou tres fotografies que porten la firma GRS.

Es pot veure en aquest enllaç:

https://elcaso.elnacional.cat/ca/successos/mena-menors-barcelona-dormen-dia-roben-nit_10440_102.html

La persona autora de la queixa denuncia que l'esmentat treball periodístic estigmatitza un col·lectiu vulnerable per una part amb l'ús de l'acrònim MENA, (tot amagant el fet que són menors i que no estan acompanyats) i d'una altra part perquè associa a la delinqüència a tot el col·lectiu en bloc. Per aquests motius considera que incompleix, com a mínim, els punts 11 i 12 del codi deontològic.

AL·LEGACIONS

Des del CIC es va demanar a la publicació que fes les seves al·legacions i amb data 17 de juliol es va rebre una comunicació signada per Tatiana Ferrer, secretària de Direcció de El Nacional en els següents termes:

"Respecte a la seva comunicació, li informem que la notícia al·ludida utilitza el nomenclàtor habitual. Li adjuntem un exemple de la mateixa administració i un altre d'àmbit acadèmic.

http://dixit.gencat.cat/es/detalls/Noticies/conseller_tsf_presideix_taula_accio_situacio_joves_mena_estrangers_immigracio

<http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/43362/6/apedrosapTFG0615mem%203%B2ria.pdf>

Per tant, considerem que no hem vulnerat cap codi deontològic, només ens hem fet ressò de la notícia.

PONÈNCIA

El reportatge té com a principal font informativa el mossèn rector de la parròquia on els joves troben refugi, mossèn Peio Sánchez, que, juntament amb una religiosa, dos educadors socials i una "tropa" de voluntaris els atenen, els donen menjar i, durant unes hores del dia, els permeten dormir als bancs del temple.

És cert que es presenta els joves com a delinqüents, però es dona la circumstància que el fet que es dediquen a robar el reconeix el mateix sacerdot que els dona refugi, a part que està suposadament documentat per altres reportatges publicats anteriorment pel mateix periòdic.

D'altra part, en el reportatge hi predomina la presentació del problema social i el drama humà que protagonitzen els nois afectats per sobre de la seva estigmatització. En aquest sentit s'ha de reconèixer que està escrit amb una apreciable sensibilitat. Així mateix, les fotografies estan preses d'una manera que no s'hi pot reconèixer les persones que hi apareixen; i en un cas en què això podria ser possible, la cara hi apareix pixelada.

Queda, com a punt de dubte, l'ús de l'acrònim MENA, posat en qüestió per organitzacions que volen evitar l'estigmatització de tot un conjunt de persones a través d'aquestes sigles. Però s'ha d'admetre que en el l'àmbit periodístic aquest acrònim ha tingut una tal penetració que s'ha convertit ja en una denominació de difícil substitució per qualsevol altra, atesa a més la brevetat d'un mot que en representa pel cap baix quatre que difícilment podrien tenir cabuda als titulars.

Respecte a aquesta qüestió, la resposta de El Nacional aporta dos exemples d'ús d'aquest mot que són difícilment rebatibles: un de l'àmbit acadèmic i un altre... de la mateixa administració, i concretament de la pàgina web de DIXIT, el centre de Documentació d'Afers Socials de la Generalitat.

Tanmateix, sí que hi ha un element del reportatge que sembla clarament objectable, i és el seu titular. Un cop més, ens trobem amb un cas on la simplificació d'una problemàtica en un títol necessàriament curt, malmet la factura de la resta del text. El titular, recordem-ho és "La vida dels MENA a Barcelona: roben de nit i dormen de dia en una església". Amb poc marge de dubte, el lector captarà això com una generalització de tot el col·lectiu de menors d'edat no acompanyats, i se'ls atribueix, amb el verb "roben" una conducta delictiva.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Que el titular de la informació "La vida dels MENA a Barcelona: roben de nit i dormen de dia en una església" vulnera el criteri 12 el Codi Deontològic, en tant que criminalitza a tot un col·lectiu quan només afecta a una part.

Tanmateix el CIC fa una crida a aquest mitjà i a tots els periodistes perquè tractin amb la major cura possible qualsevol informació que faci referència als menors immigrants no acompanyats i, en la mesura del possible, tractin d'evitar l'ús de l'acrònim MENA en contextos indeguts.

[Expedient núm. 17/2019:](#)

ASSUMPTE: Amb data 23 de juliol de 2019 la sra. V.G.G. envia al Consell de la Informació de Catalunya una queixa referida a la possible vulneració dels principis 9 i 11 del Codi deontològic de la professió periodística en l'article "Un nen de 13 anys, presumptament violat per quatre companys d'institut a Vallirana". La informació, signada per Guillem Ramos-Salvat, va ser publicada a EICaso.cat el 22 de juliol del 2019.

ANTECEDENTS

D'acord amb el que expressa el missatge que ha fet arribar al Consell, la sra. V.G.G. considera que la informació publicada a EICaso.cat proporciona detalls molt violents i innecessaris sobre els abusos sexuals patits per part d'un menor autista. Així mateix, fa constar que la descripció tan detallada dels fets d'abusos sexuals patits per aquest menor, que arriba a ser fins i tot pornogràfica, podrien ser constitutius de delictes i haurien de ser posats en coneixement de la Fiscalia de Menors. Tenint en compte aquests aspectes, l'article podria vulnerar els següents criteris del Codi:

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat: La queixa denuncia que la informació no respecta el dret a la privacitat del nen, ja que posa al descobert detalls innecessaris de la seva vida privada.

Criteri 11. Protegir els drets dels menors: La queixa denuncia que l'article dona detalls explícits del tipus d'assetjament que el menor ha patit, especialment en el cas que ens ocupa, ja que es tracta d'un assumpte "d'especial transcendència social, como ara delictes sexuals".

AL·LEGACIONS

No s'han presentat al·legacions per part de EICaso.cat o el diari Elnacional.cat

PONÈNCIA

Tenint en compte que la queixa exposada per la reclamant fa referència a la vulneració de diversos criteris del Codi, s'esmenta en aquest punt cada un d'aquests criteris:

Criteri 9. Respectar el dret a la privacitat: A la informació publicada a l'article motiu de la queixa s'observa que el periodista publica detalls al llarg del relat que vulnereu la dignitat i el respecte de l'infant que ha patit l'assetjament, que es troba en una situació particularment vulnerable. El menor que ha patit l'agressió és autista i en l'article s'explica amb tota mena de detalls el tipus de trastorn que presenta i la interacció social que el menor manté en l'àmbit privat i social: "(...) trastorn d'Asperger, un derivat de l'autisme, i tot i que pot mantenir relacions personals amb la seva família i amics, no és capaç de mantenir una conversa amb els seus companys de classe. Tot i aquest trastorn, el nen seguia amb certa normalitat les classes."

D'altra banda, les expressions que el periodista utilitza per descriure els fets poden ser considerades especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i que li serveixen per dramatitzar i fer un tractament més sensacionalista de la informació. Per exemple, quan descriu que l'institut s'havia convertit en un infern per al nen.

Criteri 11. Protegir els drets dels menors: Un dels aspectes que recull aquest criteri és que cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes. La descripció que s'apareix en l'article permet però identificar amb certa facilitat a el menor que ha patit l'assetjament.

Així mateix, el periodista explica que part dels detalls i informació que es recullen a l'article han estat extretes del text de la denúncia, a la qual ha tingut accés el diari. Es pot qüestionar la decisió del periodista de publicar aquesta informació, que no ha tingut com a finalitat

aparèixer en un mitjà de comunicació, sinó descriure a un cos de seguretat la manera en què s'ha desenvolupat l'assetjament i les conseqüències que aquest ha tingut en la víctima

Malgrat la queixa no fa referència al criteri 6, es considera que es pot incloure en aquesta ponència. Aquest criteri fa referència a la necessitat de conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber. Si bé donar compte d'aquest assetjament en un mitjà de comunicació pot servir per prendre consciència d'aquesta problemàtica, el to i descripció recollits en l'article no semblen tenir en compte aquest objectiu. Sembla més aviat que l'autor de la notícia pretén captar l'atenció del lector mitjançant la descripció explícita de les vexacions patides pel menor. Per tant, es pot considerar que els drets individuals del menor han estat vulnerats pel periodista amb la descripció detallada de la manera en com s'ha dut a terme aquest assetjament.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzades les informacions objecte de la queixa presentada per la senyora V.G.G., considerem que l'article "*Un nen de 13 anys, presumptament violat per quatre companys d'institut a Vallirana*", publicat pel diari ElCaso.cat ha vulnerat els criteris 9 i 11 esmentats en la queixa, així com el criteri 6, i es demana al diari que adopti les mesures necessàries per evitar que es puguin repetir casos similars.

[Expedient núm. 18/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa remès per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, en què després de fer una sèrie de consideracions sobre l'impacte informatiu que ha suposat l'arribada massiva de joves migrants al nostre territori i l'estigmatització que els mitjans estan fent d'aquest col·lectiu, es refereix al cas concret d'una periodista de El Periódico de Catalunya. Consideren que les informacions publicades poden vulnerar els criteris 4, 6, 9 i 11 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

El dia 22 d'agost de 2019 té entrada al CIC una queixa remesa per correu postal per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, signada per la directora general Ester Sara Cabanes. A la seva carta la senyora Cabanes, després de fer una sèrie de consideracions sobre l'impacte informatiu que ha suposat l'arribada massiva de joves migrants al nostre territori i l'estigmatització que els mitjans estan fent d'aquest col·lectiu, es refereix a un cas en què el problema rau en la victimització dels joves migrants sols dins del sistema de protecció.

En concret, fa referència a una periodista del diari El Periódico de Catalunya, la senyora Elisenda Colell, que "*ha utilitzat mètodes per obtenir informació que suposen una greu ingerència en la vida personal i familiar d'un jove titulat per la Generalitat de Catalunya*". Segueix l'escrit exposant: "*Segons els fets que ha pogut contrastar el centre de protecció en què resideix el jove, la periodista en qüestió va visitar la família del jove al país d'origen i els va exposar una situació de desprotecció absoluta del seu fill que no correspon amb la realitat.*"

D'aquesta manera, i davant la preocupació dels familiars, va aconseguir el número de telèfon del jove i es va posar en contacte amb ell, demanant-li una trobada per entregar-li pertinences que li envia la seva família i poder entrevistar-lo". Segons la directora general, arran d'aquests fets des de l'equip educatiu del centre s'està treballant amb la família i amb el jove per tal de pal·liar la situació d'angoixa i preocupació que s'ha generat, i s'ha negat a la periodista l'autorització per entrevistar al jove menor d'edat.

La DGAIA considera d'especial gravetat els fets descrits, atès que han afectat al benestar emocional d'un menor d'edat en situació d'especial vulnerabilitat i lesionen el seu dret a la protecció de la vida privada, previst a l'article 16 de la Convenció sobre Drets dels Infants: *Cap infant no pot ser subjecte d'interferències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, la seva família, domicili o correspondència, ni d'atacs il·legals al seu honor i reputació.*

La DGAIA considera que "aquestes publicacions" (publicacions que, si existeixen, no s'aporten ni s'esmenten) a la queixa presentada, esdevindrien contràries als criteris 4, 6, 9 i 11 del Codi Deontològic.

AL·LEGACIONS

Des del CIC es va demanar, com se sol fer habitualment, al·legacions a El Periódico que amb data 25 de setembre de 2019 va enviar una carta firmada per la secretària de Direcció, que, pels detalls aportats, es considera convenient reproduir aquí de forma íntegra:

Primera.- Entenem que, en contra del que planteja la queixa rebuda, no s'ha vulnerat cap dels criteris del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya amb l'actuació de la periodista Sra. Elisenda Colell.

Segona.- El contacte informatiu que ha originat la queixa està relacionat amb una sèrie de reportatges fets en un viatge al Marroc amb el propòsit d'intentar entendre i explicar els motius que empenyen els joves migrants a marxar de casa, però sobretot a les seves famílies, que somien a fer-los arribar fins a Catalunya. Es tracta d'un treball periodístic, mai fet en aquest context per cap publicació catalana, que el que busca precisament és desestigmatitzar i descriminalitzar el col·lectiu, cosa que per altra banda sempre ha intentat EL PERIÓDICO DE CATALUNYA. Els mitjans de comunicació també tenen la responsabilitat social de promoure l'empatia de la ciutadania amb la situació que viuen milers de joves i les seves famílies. Explicar els problemes econòmics que viuen, els motius que els fan prendre una decisió tan difícil i vetllar per la seva acollida i integració a la societat catalana és el motiu essencial pel qual EL PERIÓDICO DE CATALUNYA es va plantejar fer aquest seguit de reportatges. Una feina de la qual van tenir coneixement des del primer moment tant el Departament d'Afers Exteriors

com el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Totes dues conselleries van ser informades de la intenció d'aquest diari de fer aquests reportatges.

Tercera.- Entre les diferents persones entrevistades durant l'estada de la periodista Elisenda Colell i del fotògraf Ferran Nadeu al Marroc del 9 al 13 de juliol del 2019 s'hi compta la família Hurí, resident al municipi de Kasr-el-kebir i amb un fill de 17 anys que va marxar sol a Catalunya i actualment viu en un centre de la Generalitat. En tot moment, els membres d'aquesta família van ser coneixedors de la identitat i de la feina que desenvolupen tots dos periodistes d'EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, i van accedir amb tota l'amabilitat a

concedir una entrevista, sabent que seria publicada en un diari de Barcelona. Volien argumentar les raons de la marxa del seu fill i el patiment que va implicar aquesta situació perquè els lectors ho poguessin entendre. També es van interessar per quina és la situació que viuen els menors migrats a Catalunya i van demanar als periodistes d'EL PERIÓDICO DE CATALUNYA si podien anar a visitar el seu fill, del qual els hi van donar el telèfon mòbil.

Quarta.- Un cop a Barcelona, el diumenge 21 de juliol la periodista Elisenda Colell es va posar en contacte amb el jove mitjançant l'aplicació del telefonía mòbil Whatsapp. El primer que va fer es identificar-se com a

periodista i explicar-li que havia parlat amb els seus pares al Marroc. El noi es va mostrar disposat a concedir l'entrevista i va comunicar a la redactora que ho demanaria a la direcció del seu centre. De la seva banda, la periodista Elisenda Colell va demanar al servei de premsa del Departament d'Afers Socials si podia entrevistar-lo. Una responsable del departament va dir que ho miraria però finalment no es va poder portar a terme. Al jove migrat se li va comunicar la negativa a concedir l'entrevista i així es va fer també per part de la Generalitat a la redactora, que via Whatstapp va tallar la comunicació amb el jove.

Cinquena.- La periodista Elisenda Colell va descartar en tot moment anar a visitar el jove al centre on viu i esperar a la seva sortida per fer-li una entrevista a l'exterior. A més, les converses que va mantenir amb ell via Whatsapp transcorren al voltant de si es pot fer o no l'entrevista, no de la seva experiència viscuda a Catalunya, pel que no aporten cap informació.

Sisena.- En el desenvolupament de la seva tasca, la periodista Elisenda Colell ha tingut en compte el dret a la intimitat dels menors, però també la Declaració dels drets dels infants, els quals tenen dret a "ser escoltats", una responsabilitat que recau també en els mitjans de comunicació. Cal recordar que en els darrers anys son nombrosos els mitjans de comunicació que han entrevistat menors migrats tutelats per la Generalitat que malviven al carrer. Cert és que alguns periodistes han criminalitzat i estigmatitzat aquests joves, però es tracta d'una pràctica que mai no han fet ni Elisenda Colell ni EL PERIÓDICO DE CATALUNYA. Ans al contrari.

PONÈNCIA

Com s'ha dit, a la queixa presentada no s'hi aportaven les publicacions que poguessin ser motiu d'objecció en quant a la deontologia professional. Una recerca feta per la secretaria tècnica del CIC dona com a resultat un parell de reportatges signats per la periodista Elisenda Colell i que es poden trobar als següents enllaços:
<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20190812/menas-pateras-larache-7584599>

<https://www.elperiodico.com/es/mas-periodico/20190907/se-fuerte-mohamed-7620025>

En ambdós s'hi pot constatar el tracte respectuós que es té respecte a les famílies i als mateixos nois que havien viatjat o que tenien previst desplaçar-se a Espanya. Més aviat hi predomina la tasca de conscienciació sobre la seva problemàtica, tal com s'assegura a les al·legacions presentades pel diari.

En conseqüència, poc hi ha a dir –si realment d'aquests reportatges es tracta- sobre les suposades transgressions del codi pel que fa a les fonts informatives, al respecte de la privacitat o a la dignitat de les persones. Més aviat es pot entendre que aquests reportatges fan allò que tantes vegades es reclama als mitjans d'informació: abordar un tema que

presenta conflictivitat social anant a les arrels del problema i mirant d'esbrinar-ne les causes últimes.

Pel que fa als mètodes usats per la periodista, ens trobem d'una part amb les acusacions fetes a la queixa, en el sentit que hi ha hagut una ingerència a la privacitat d'un jove i de la seva família i, d'altra, amb la descripció de l'actuació de la periodista feta per El Periódico a les seves al·legacions (especialment, amb la renúncia explícita a fer l'entrevista al jove davant de la negativa administrativa). Donada la impossibilitat de verificar-les, cal creure en la bona fe de la professional i difícilment es podria acusar-la des del consell d'haver usat mètodes il·lícits.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Les actuacions professionals de la periodista en relació amb la preparació dels reportatges fets per El Periódico el mes de juliol de 2019 sobre els orígens dels menors marroquins migrants no transgredeixen en cap aspecte el Codi Deontològic.

[Expedient núm. 19/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la directora general de la DGAIA, per un reportatge publicat a l'edició digital del diari La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019, amb el títol "*Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas*", el qual pot haver vulnerat els criteris 10 i 12 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

Amb data 29-8-19 va tenir entrada al CIC una carta signada per la senyora Ester Sara Cabanes, directora general de la DGAIA, en què expressa la seva queixa per un reportatge publicat a l'edició digital del diari La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019, amb el títol "*Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas*", signat per la periodista Mayka Navarro.

Aquest reportatge, efectivament, es pot trobar a:

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20190826/464258022202/delincuentes-barcelonarobos-detenidos-mossos-guardia-urbana.html>

Segons la carta de queixa, al cos de la notícia es fa una relació de persones que constarien com a delinqüents reincidents de la ciutat de Barcelona, i s'exposa un petit perfil de cadascuna d'elles. Respecte del primer, suposadament el més reincident, s'indica que "*El joven formaba parte del grupo de menores migrantes no tutelados que llegó el año pasado a Barcelona y recientemente alcanzó la mayoría de edad, por lo que ha dejado de estar bajo la tutela de la dirección general de Atención a la Infancia i l'Adolescència (DGAIA).*"

Quant als tres següents, es diu també al text del reportatge: "*El segundo también es un exmena, tiene 28 años y nació en Marruecos. En ese mismo periodo ha sido detenido en once ocasiones y su especialidad es el robo con fuerza, además del tráfico de estupefacientes y un robo con violencia figura en su historial. Argelia es el país de origen del tercer delincuente que encabeza el top ten de los reincidentes este verano. Con 19 años recién cumplidos ha sido detenido este verano diez veces, todas in fraganti por delicto de*

hurto y en una ocasión por robo con violencia en Ciutat Vella. Le sigue otro compatriota menor de edad, con 17 años, migrante tutelado por la DGAIA, y que en seis ocasiones fue detenido por hurto y en otras cuatro por robo con violencia.”

La directora general continua dient: “Així, es fa esment de la condició de persones menors d’edat estrangeres no acompanyades en relació a quatre persones, tres d’elles majors d’edat, vinculant aquest col·lectiu amb la situació de delinqüència que es posa de manifest a la notícia. D’altra banda, s’utilitza l’expressió “delinqüència” per fer referència a persones que han estat detingudes, i no condemnades per sentència judicial ferma, vulnerant el principi de presumpció d’innocència”.

Segons la Direcció General d’Atenció a la Infància i l’Adolescència la publicació contraria els criteris 10 i 12 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya, relatius a salvaguardar la presumpció d’innocència i a respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral.

AL·LEGACIONS

Com sol fer el Consell, es va donar a la Vanguardia l’oportunitat de fer les corresponents al·legacions, i el diari va respondre remetent-se a l’article publicat el 8 de setembre de 2019 dins la secció “El defensor del lector” i signat per Suso Pérez, la persona que s’ocupa actualment d’aquest menester. En aquest article es parteix de la constatació que la inseguretat a Barcelona s’ha convertit és un dels temes més rellevants, i que la preocupació ciutadana ha anat en augment tant per l’increment dels homicidis com també per la proliferació de delictes de menor gravetat, com robatoris. Suso Pérez argumenta que els mitjans tenen l’obligació d’explicar el que està passant i que fruit d’aquesta responsabilitat informativa és la peça posada en qüestió. En aquesta crònica es posava en relleu el problema de la multi-reincidència, que es tradueix en que una mateixa persona pugui arribar a ser detinguda fins a catorze vegades per furt i robatoris amb violència en aquest breu període de temps i que continuï en llibertat després de passar pels jutjats.

El defensor del lector de La Vanguardia apunta el fet que la informació incloïa dades de les deu persones que encapçalaven la llista policial, però no els seus noms. Segons que relata, algun lector se li va dirigir per plantejar que l’article és de “clara orientació xenòfoba, poc objectiu i emparenta el periodisme a una caça de bruixes al més pur estil de l’edat mitjana”. Respecte a això Suso Pérez es pregunta si en aquest cas era rellevant assenyalar d’on són aquestes persones detingudes una vegada i una altra per delictes de carrer. I es dona a ell mateix la resposta en termes afirmatius. “De la informació citada -argumenta- es desprèn, per exemple, que existeix un problema important amb els menors immigrants magribins que, quan assoleixen la majoria d’edat, perden tota tutela. Saber això és fonamental per entendre el que succeeix i per buscar solucions, explicar-les i aplicar-les. No dir-ho, o no voler saber-ho, no condueix a res”. Respecte a la cita d’altres nacionalitats (un bosnià, un italià, un cubà i també un espanyol) inclou la referència de pràctiques periodístiques que hi ha a altres països, i acaba conclouent: “(...) el paper del periodisme no és ocultar fets amb l’objecte d’esmoreir possibles tensions socials. Les informacions que aprofundeixin en les raons per les quals la inseguretat és un problema creixent a Barcelona han d’incloure com més dades, anàlisi i estadístiques millor. I, ahora, els mitjans han d’estar atents davant els discursos que pretenguin criminalitzar determinats col·lectius. Una cosa és explicar la realitat i una altra la tergiversació que se’n vulgui fer.”

PONÈNCIA

El cas treu a col·lació un cop més l'oportunitat de publicar les nacionalitats de les persones implicades en els fets noticiables. Sobre aquesta qüestió se n'han fet moltes reflexions i és evident que no hi pot haver una norma única, de manera que el context informatiu i la interpretació que en facin els editors de les notícies han d'acabar determinant el grau d'interès informatiu que té aquesta dada, com la del sexe o l'edat.

És doncs força discutible que en el cas concret fos o no oportú l'esment de la nacionalitat. Possiblement és irrellevant per a cadascun dels presumptes delinqüents citats. Però sembla força clar que en el seu conjunt la informació aconsegueix l'efecte de subratllar l'estrangeria de la major part de les persones que estan incloses en el rànquing. Això podria donar a entendre als lectors que s'associa la condició d'estranger amb la tendència a delinquir. Si en alguna part del reportatge es donessin dades més generals sobre aquesta correlació (que segons altres informacions periodístiques no existeix) es neutralitzaria amb base estadística l'esmentat efecte negatiu. Però aquestes estadístiques no s'ofereixen en aquest cas, i el defensor del lector tampoc hi fa referència a la seva argumentació.

Pel que fa a la presumpció d'innocència, el principi número 10 del codi és molt taxatiu, i es refereix expressament al respecte a la presumpció d'innocència des de l'inici de les actuacions policials. En aquest cas es podria argumentar que justament el principal argument d'aquesta peça periodística és la demostració, que queda prou acreditada per les fonts, que existeix una multi-reincidència en la comissió de robatoris sense que, per causa de la legislació vigent, no pot arribar als tribunals de justícia. En aquest sentit podria arribar a admetre's que en el text es donés per prou comprovat, per reincidència, que realment es tracta de delinqüents. Però en tot cas resulta clarament reprobable, com a mínim, que això quedi determinat al titular sense cap altre filtre ni matisació.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El reportatge publicat per La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019 amb el títol "*Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas*" contravé el criteri 10 del Codi Deontològic relatiu a la presumpció d'innocència i, així mateix, el criteri 12, desenvolupat a l'annex F en allò que respecta a la cita de nacionalitats.

[Expedient núm. 20/2019:](#)

ASSUMPTE: Queixa arran de l'emissió al juliol de 2019 del documental "Palau de la Música (Resurrecció)" al programa Sense Ficció (TV3), per considerar la reclamant que TV3 no ha informat sinó que ha fet "propaganda" i ha contribuït a "rentar la cara" del Palau de la Música Catalana, fet que pot vulnerar els criteris 1 i 7 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

El passat 9 de setembre la senyora S.T. es va posar en contacte amb el CIC –via correu electrònic- per expressar la seva queixa arran de l'emissió al juliol del documental "Palau de la Música (Resurrecció)" al programa Sense Ficció (TV3).

Segons la sra. T., TV3 no ha informat sinó que ha fet "propaganda" i ha contribuït a "rentar la cara" del Palau de la Música Catalana.

Amb motiu de l'efemèride dels 10 anys del "Cas Palau", l'actual director del Palau de la Música, Joan Oller, va encarregar a la productora Broadcaster S.A. un documental on es parlés del tema "des de dins".

TV3 va decidir "adquirir" el documental i el va emetre el passat juliol d'enguany.

Segons S.T., que un programa com el "Sense Ficció" -que depèn dels Serveis Informatius- emeti un "documental sobre el Palau de la Música Catalana pagat pel mateix Palau de la Música Catalana, no és periodisme, és propaganda, és un rentat de cara de la institució".

També considera que al "web de TV3 no es diu clarament que és el Palau de la Música qui ha encarregat, decidit els continguts i pagat el documental" i considera que dir que el documental és una "producció de Broadcaster Audiovisual Services per al Palau de la Música Catalana és confós per a l'espectador" i no és suficient.

AL·LEGACIONS

Vanessa Farré, responsable de Relacions Institucionals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, és l'encarregada de presentar les al·legacions per part de TV3.

Farré creu que la senyora T. considera que la cadena audiovisual ha vulnerat dos criteris del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes, en concret el criteri 1 i 7:

Criteri 1: "El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, consegüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets".

Criteri 7: "No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques. Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

Farré al·lega que "en el cas dels documentals de producció aliena, es decideix l'emissió i adquisició un cop el documental està produït i ha estat visionat i valorat pels responsables de la CCMA SA. "En el cas que ens ocupa estem davant d'un documental de no ficció on tal com es fa palès al Llibre d'Estil de la CCMA:

*“En els documentals de no ficció adoptem el punt de vista d’un autor que defensa una tesi i argumenta amb proves documentals, amb un objectiu patrimonial”.*¹

Per Farré “el documental tenia un alt interès periodístic i social. Són diversos els factors i criteris que en determinen l’interès: pel valor documental (per les dades que es donaven i com es van viure aquells fets i les conseqüències posteriors) així com pels criteris de proximitat, incidència social, servei públic i també d’actualitat (es va emetre en un moment en que el tema era present en tots els mitjans ja que es complien els 10 anys de l’entrada dels Mossos al Palau per a investigar)”.

A més, “el contingut del documental respon a la veritat i està contrastat. Mostra una visió plural, en la que hi participen els que ho van viure en primera persona, amb el testimoni de treballadors, antics directius, membres de la junta de l’Orfeó, cantaires, mecenes, administracions públiques i artistes reconeguts. Durant el documental, tal com es pot comprovar, es veuen directius treballadors que expliquen amb detall la corrupció que hi va haver durant el mandat del Sr. Millet.

Respecte la “falta de transparència” per part de TV3 a l’hora de dir qui ha produït el documental -part de la queixa de la senyora T.-, Vanessa Farré explica que “que en tots els suports es diu clarament que és una producció de Broadcaster Audiovisual Services per al Palau de la Música Catalana”.²

“En el TN Migdia del 23/7 (36:08) s’informa sobre els fets i que s’està pendent dels recursos presentats, i sobre l’emissió es diu: “el Palau ha volgut deixar enrere aquella etapa i ho explica en un documental que aquesta nit s’emetrà al Sense Ficció” i que el documental ha estat “encarregat pel mateix Palau per recordar els fets i alhora, sobretot, per passar pàgina””.³

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Coincidim amb la CCMA en les seves al·legacions i creiem que no es vulneren els criteris 1 i 7 del Codi Deontològic.

[Expedient núm. 21/2019:](#)

ASSUMPTE: Escrit presentat pel Síndic de Greuges de Catalunya el dia 21 d’agost de 2019, en relació a una queixa sobre la publicació al Diari de Girona d’informacions relacionades amb el judici d’uns abusos sexuals comesos contra una noia menor d’edat en el moment dels fets, per considerar que es pot haver vulnerat el criteri 11 del Codi.

ANTECEDENTS

¹ <https://www.ccma.cat/lllibredestillmanual-dus/documentals-televisius>

² <https://www.ccma.cat/tv3/sense-ficclo/palau-de-la-musica-ressurreccio-/noticia/2935721/>

³ <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies-migdia/telenoticies-migdia-23072019/video/5892068/>

En el text, el Síndic informa que ha rebut una queixa de la Sra. T.M. en referència a la publicació al Diari de Girona, en la versió en paper i en el format digital, d'informacions relacionades amb el judici d'uns abusos sexuals comesos contra la seva filla, celebrat al juny de 2019. Segons la queixa, en el moment dels fets, la seva filla era menor d'edat i presenta una discapacitat del 66%. El motiu de la queixa és que, en les informacions publicades, es “descriuen els abusos sexuals comesos i es pot identificar fàcilment la identitat de la víctima ateses les dades que es faciliten”. Considera el Síndic que, “més enllà de la revelació del nom de la víctima, la publicació de dades que permetin la identificació també suposen vulneració del dret a la intimitat i privacitat de l'infant i el dret a la recuperació emocional i psicològica”.

En el text de la mare rebut pel Síndic, la dona afirma que va llegir les informacions “amb un luxe de detalls espantós, tant de les agressions i abusos soferts com del dia a dia de la meua filla, que permeten una fàcil identificació de la mateixa (en tots els casos, però més encara quan es parla de poblacions com Jafre o Verges, amb 400 o 1000 habitants)”. La mare de la víctima demana, a més, si “es pot fer alguna cosa perquè modifiquin l'entrada” de les informacions, i afegeix que la seva filla és major d'edat des del gener de 2019.

L'escrit del Síndic considera que s'ha vulnerat el criteri 11 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya, que afirma:

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

Dues són les informacions objecte de la queixa. Totes dues es van publicar el mateix dia 19 de juny de 2019. La primera es titula: “Demanen 15 anys per abusar durant dos anys d'una nena a Jafre”. I al subtítol diu: “El processat va conèixer la víctima perquè anava a l'institut amb el seu fill”. Aquest és el text de la informació: “La fiscalia i l'acusació particular han mantingut la petició de 15 anys de presó per a l'acusat d'abusar sexualment d'una menor amb discapacitat intel·lectual i fer que li enviés fotografies semi despallada a través de les xarxes socials. El judici, que va començar ahir a l'Audiència de Girona, ha quedat vist per a sentència. Aquest dimecres ha declarat l'acusat, que ha afirmat que “mai” va tenir cap tipus de contacte sexual amb la menor ni la va obligar a masturbar-lo. L'acusat i la víctima es coneixien perquè la menor era companya d'estudis del fill del processat a l'institut de Verges (Baix Empordà) però els suposats abusos haurien tingut lloc a poblacions veïnes. L'acusat també ha declarat que no sabia que tenia quatre fotografies de la víctima al mòbil i ha assegurat que les imatges se li descarreguen automàticament des de les xarxes socials”.

El títol de la segona informació és: “Jutgen un home per abusar d’una menor amb discapacitat a Jafre”. Convé analitzar quines dades es publiquen sobre la víctima. En aquest sentit, aquesta informació parla “d’una menor amb discapacitat intel·lectual.” La notícia afirma que “els fets van tenir lloc entre el 2013 i el 2015 a Jafre i, posteriorment, a la Bisbal”. A més a més, el text afegeix que l’acusat “va conèixer la víctima a través del seu fill, ja que anaven a la mateixa classe de l’Institut de Verges. A més, vivien al mateix carrer del municipi, i les vivendes es trobaven l’una al davant de l’altra”. El text continua informant que els abusos “s’haurien allargat fins el 2015, i s’haurien mantingut tot i el trasllat de la víctima a La Bisbal. Llavors, l’acusat hauria seguit comunicant-se amb la menor a través de les xarxes socials pe tal de trobar-se amb ella a un descampat del municipi. En la seva declaració, la mare de la víctima va explicar que l’acusat intercanviava fotografies amb la menor. També apunta que no van sospitar mai res. Va ser la germana la que va descobrir missatges amb continguts <<poc adequats>> que van desencadenar la confessió de la víctima”. La informació finalitza explicant la petició fiscal i de l’acusació particular “de 15 anys de presó per al presumpte agressor per un delictes continuat d’abús sexual amb penetració a menor de 16 anys i per corrupció de menors en modalitat de fabricació de pornografia infantil. També li demanen 10 anys de llibertat vigilada i inhabilitació especial durant 20 anys per treballar amb menors, a més d’una multa de 20.000 euros”.

AL·LEGACIONS

El dia 25 de setembre de 2019, el director del Diari de Girona, Jordi Xargayó, va respondre la petició d’al·legacions amb un brevíssim correu electrònic on afirma: “És una informació correcta, respectuosa i d’indubtable interès públic. Res més a afegir”.

PONÈNCIA

Les dades que es proporcionen a les informacions analitzades permeten, sense cap gènere de dubtes, la identificació de la llavors menor (quan van passar els fets) i del seu entorn. Es diuen les poblacions on havia viscut (poblacions que, en el cas de Jofre, compta amb uns 400 habitants), la localitat on anava a estudiar (Verges), que l’agressor vivia “al mateix carrer del municipi i les vivendes (sic) es trobaven una al costat de l’altra”, i que era el pare d’un company que anava a la mateixa classe a l’institut. El problema rau en el criteri 11, que el Síndic considera que s’ha vulnerat, i que té com a finalitat protegir els drets dels menors. I, com s’afirma en l’última línia del text del Síndic, en què s’incorpora la queixa de la mare, la víctima és major d’edat des del mes de gener de 2019. Per tant, en sentit estricte, no es pot aplicar aquest criteri. Tot i que aquest ponent considera que moralment el criteri 11 hauria de protegir la víctima encara que en el moment de la informació sigui major d’edat, si els fets van

ocórrer quan era menor d'edat, la interpretació no pot forçar la literalitat d'aquest criteri. Seria com, en el món jurídic, prevaricar⁴.

Una altre qüestió essencial és si el subjecte de la informació és o no vulnerable. Les dues informacions objecte de controvèrsia afirmen que la menor té una discapacitat intel·lectual, amb un grau d'afectació del 66%, segons explica la mare en el seu escrit de queixa. I això ho sabia perfectament el periodista, que hauria de ser conscient, només amb aquesta dada, de què es trobava davant d'una persona vulnerable. Un altre indici va ser, com el mateix periodista informa, que la sessió del judici en què va declarar la víctima, es va celebrar a porta tancada per evitar incrementar el patiment psicològic de la noia. I el periodista ha de tenir en compte aquesta vulnerabilitat quan fa la seva informació. El director del diari afirma que la informació tenia "un indubtable interès públic". Hi estem d'acord, però no amb les seves afirmacions que la informació publicada va ser "correcta" i, molt menys "respectuosa". Perquè es pot informar del fet sense aportar dades que contribueixen a identificar la víctima i el seu hàbitat, sobretot en un ambient que requereix molta protecció com és l'escolar. Una informació "correcta" i "respectuosa" ha de tenir en compte la dignitat del subjecte de la informació quan es tracta d'una persona vulnerable. Com a persona discapacitada, és vulnerable, i la informació no ha respectat la dignitat de la víctima ni la seva integritat moral, ni tampoc el seu dret a la privacitat. Són qüestions tan importants en la deontologia periodística, que el Codi dedica dos criteris a protegir el respecte i la dignitat de les persones vulnerables. En primer lloc, el primer paràgraf del criteri 9:

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

En segon lloc, el criteri 12: No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

I considerem que, en aquest cas, les informacions han vulnerat clarament aquests dos criteris.

En la queixa presentada davant el Síndic, la mare de la víctima planteja una altra qüestió al final del seu text de queixa: "Es pot fer alguna cosa per què modifiquin l'entrada? Entenem la llibertat de premsa però no d'aquesta manera. Quan va acabar el judici creiem que per fi podíem passar pàgina, i ara això; dir-vos que escric entre llàgrimes." La mare planteja el

anomenat dret a l'oblit. En aquest sentit, el criteri 4 de l'Annex B del Codi (Permanència dels documents online), diu:

La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables

per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials.

Hem afirmat que la informació té interès públic, però també hem considerat que les dues informacions vulnereu la dignitat i la privacitat d'una persona vulnerable en relació amb uns fets que afecten el benestar i el desenvolupament personal de la víctima. Entenem que, en aquest cas, prevalen els drets de la víctima i que, per tant, és pertinent demanar la retirada de la versions digitals de les informacions objecte d'aquesta queixa.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Analitzades les informacions objecte de la queixa traslladada a aquest Consell pel Síndic de Greuges de Catalunya, considerem que vulnereu els criteris 9 i 12 del Codi. El CIC demana també al *Diari de Girona* la retirada permanent de les versions digitals d'aquestes informacions.

[Expedient núm. 22/2019:](#)

ASSUMPTE: Queixa del Síndic de Greuges de Catalunya traslladada al CIC pel Col·legi de Periodistes, en relació a l'aparició d'una notícia a Internet sobre la publicació al canal YouTube per part d'uns adolescents que estarien presumint de cometre delictes a la ciutat de Barcelona.

ANTECEDENTS

La notícia apareix contextualitzada i relacionada amb el fenomen dels joves Migrants no Acompanyats i vincula els fets delictius amb el col·lectiu, i específicament amb els joves d'origen marroquí.

El Síndic adjunta l'enllaç de la notícia per tal que el CIC pugui valorar si escau la possible valoració del Codi Deontològic.

[**https://www.metropoliabierta.com/el-pulso-de-la-ciudad/en-lacalle/tension-barcelona-menas-youtubers-presumen-robos_17714_102.html.**](https://www.metropoliabierta.com/el-pulso-de-la-ciudad/en-lacalle/tension-barcelona-menas-youtubers-presumen-robos_17714_102.html)

A la notícia esmenta un usuari àrab de Twitter, Abbud Duhayb, qui denuncia el 19 de juny al seu compte de twitter un vídeo de YouTube presentat com "Omar tanjawi mrwha fi

España” (pots fer la ruïna) (pots fer el que et rota) on es penja una conversa entre dos joves en relació amb la facilitat existent per a cometre robatoris a la capital catalana.

El vídeo en qüestió <https://youtu.be/YhyDzCM5NYg> ha tingut moltes reproduccions i sembla que ja ha estat retirat, segons confirma el CIC entrant a la notícia del mitjà digital.

El fet però és que la conversa dels 'youtubers' es reproduïx a Metròpoli Abierta el 25 de juny amb un títol que diu “*Tensión en Barcelona: Menas 'youtubers' presumen de cometer robos*” encapçalament que li dona peu a la publicació per a continuar dient que “los jóvenes se jactan de la facilidad de cometer actos delictivos, especialmente contra turistas”.

AL·LEGACIONS

El director d'aquest mitjà s'adreça al CIC i considera que les “acusacions del Síndic de Greuges son infundades” donat que Metròpoli va reproduir una informació publicada a la web CasoAislado.com i va recollir al cos de la notícia un comentari d'un usuari de YouTube, Abbud Duhayb, l'activitat del qual diu que segueix a Internet, i que es presenta com “educador social, català d'origen magrebí i independentista i veí del Raval”.

PONÈNCIA

Sense poder seguir massa la veracitat del contingut de la conversa del vídeo, pel fet de sentir-se malament, ser de parla àrab i haver estat esborrat en origen, sí que podem considerar que *Metròpoli* criminalitza a la seva informació i amb el títol “Tensión en Barcelona: Menas 'youtubers' presumen de cometer robos” el col·lectiu de Menors Estrangers No Acompanyats.

Metròpoli Abierta remet als comentaris del 'youtubers' i parla del web CasoAislado.com i de l'usuari àrab de Twitter, Abbud Duhayb, com a fonts d'una informació que basant-se en el vídeo penjat a YouTube, criminalitza el col·lectiu de Menors Estrangers no Acompanyats i els titlla d'autors de robatoris que es produeixen a Barcelona, especialment contra turistes.

Utilitza l'acrònim MENAS al títol i argumenta al cos de la notícia que aquest col·lectiu “continua sent protagonista a la capital catalana. I no precisament per a bé”. I els fa responsables dels robatoris denunciats pel veïnat de la ciutat, especialment al districte de Ciutat Vella basant-se en què “algunos menores magrebíes han decidido jactarse de ello en YouTube”.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Analitzades les informacions objecte de la queixa traslladada a aquest Consell pel Síndic de Greuges de Catalunya, considerem que **el mitjà vulnera el criteri número 2 del Codi Deontològic on es diu que cal “Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament”**.

[Revisió de l'expedient núm. 13.2018:](#)

ASSUMPTE: El Sr. T.M. presenta queixa contra el programa de ràdio musical “Delicatessen” de iCat.

En la seva queixa on-line de 30 d'octubre de 2018 assegura que el seu presentador i director, Albert Puig, vulnera els criteris:

07. Evitar el conflicte d'interessos.

08. No utilitzar en profit propi informacions privilegiades.

El Sr. M. considera que no és compatible que el seu presentador sigui també mànager de diversos grups i promotor de diversos festivals musicals. Aporta la web <http://nosonores.com/> com a documentació d'aquesta queixa.

Considera que és un conflicte d'interessos i es pregunta: “Es pot ser periodista musical i, a la vegada, fer negoci amb determinats grups/events musicals? El seu festival de música, els seus grups.. tindran la mateixa difusió que un altre? Es poden fer tots els papers a la vegada? Quan assisteix als mercats musicals, ho fa en condició de periodista o de mànager dels seus grups?”.

AL·LEGACIONS

Per correu electrònic del 5 de desembre de 2018, la Sra. Vanessa Farré, responsable de Relacions Institucionals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, S.A., va respondre a aquesta queixa. Considera que:

3. *“La CCMA té l'obligació de fomentar la indústria audiovisual (Llei 22/2005) de Comunicació Audiovisual de Catalunya i Llei 11/2007 de la CCMA). En aquest sentit, entre un mínim de 25% i un màxim de 35% de l'import dels projectes audiovisuals de la CCMA SA han de ser produïts o coproduïts amb empreses del sector”.*

“No es pot demanar a aquestes empreses del sector que treballin exclusivament per la CCMA SA ja que això aniria en detriment de la missió que té encomanada en ares de foment de la indústria audiovisual”.

4. *“(…) Els continguts de la CCMA SA són validats i supervisats pels corresponents responsables de continguts del mitjà”.*

5. *“(…) El programa ‘Delicatessen’ és un programa d'autor que tria a mà les cançons més selectes de la collita de cada temporada”.*

“(…) el Sr. Albert Puig porta a Ramon Mirabet i Xiula dels que no ha sonat cap cançó al programa ‘Delicatessen’ tal i com es pot comprovar de la documentació adjunta aportada en relació a tots els continguts emesos per ‘Delicatessen’ (darrera temporada)”. Efectivament, s'aporta aquesta documentació i es comprova que no hi apareixen els citats artistes.

PONÈNCIA

El conflicte d'interessos és una de les situacions que van en contra del bon exercici ètic professional. Es donen, en termes generals, quan un periodista treballa en un àmbit comunicatiu sobre el qual ha de fer informació i a la vegada n'és part interessada.

Tanmateix, en el cas que pertoca a la queixa del sr. M., el sr. Albert Puig no fa a Catalunya Ràdio un programa estrictament informatiu ja que en ell mostra una selecció de peces musicals que, tal com assenyala l'escrit de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), fan que es tracti d'un programa d'autor. L'hem d'emmarcar en el terreny dels gèneres opinatius i, per tant, no es pot considerar que es produeixi conflicte d'interessos pel que fa al treball del sr. Puig a 'Delicatessen'.

D'altra banda, revisant els continguts del programa 'Delicatessen', hem pogut observar –i així ho manifesta també l'escrit de la CCMA- que si bé el sr. Albert Puig és mànager del cantant Ramon Mirabet i del grup musical Xiula, cap d'aquests dos artistes ha aparegut a la programació emesa per 'Delicatessen'. De la qual cosa se'n dedueix que el sr. Puig no ha fet ús indegut del programa per a publicitar els seus clients.

D'altra banda, ens hem de referir a la queixa del sr. M. sobre el possible conflicte d'interessos del sr. Puig en tant que dirigeix el programa de ràdio i al mateix temps té activitat professional en festivals. No queda acreditada aquesta activitat en la queixa del sr. M., tanmateix.

Tornant al fet que el sr. Puig és alhora director d'un programa musical i al mateix temps mànager, el CIC considera que en termes generals és preferible una total independència entre professionals de la comunicació i empreses del sector musical (pel que fa a programes de ràdio, en aquest cas).

Malgrat això, donada la necessitat de promoure la cultura musical a Catalunya, la mateixa Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals segueix la pauta donada per la legislació catalana sobre el seu foment. L'esperit de la llei (22/2005 i 11/2007) fa que sigui acceptable que un professional del món de la música treballi també en els mitjans audiovisuals públics.

Insistim, però, que revisats els continguts del programa 'Delicatessen' no es veu que el sr. Puig hagi aportat cap tema musical dels seus representats.

Es pot considerar, doncs, raonable la feina del Sr. Albert Puig al programa "Delicatessen".

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El Consell de la Informació considera que no s'ha vulnerat cap punt del Codi Deontològic.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 10 de juliol de 2019.

ADDENDA CERTIFICACIÓ EXPEDIENT NÚM. 13/2018

El Sr. T.M. va tenir coneixement de la resolució del CIC i amb data 9 de setembre de 2019 va respondre insistint de nou en la queixa. Aquesta vegada va dir que la informació facilitada per la CCMA era “incompleta o errònia” i ho va argumentar amb les següents dades, que facilitava per primer cop:

1. “Albert Puig és mànager d'Esther Condal: <http://nosonores.com/artistes/> Aquest 5 d'abril la va programar al seu programa: <http://podcasts.cat/26/11330486>
2. “El mateix amb Scott Matthews, artista que també representa i que sona al seu programa: <https://www.ccma.cat/catrado/alacarta/delicatessen/nyandu-i-el-creixement-sostenible/audio/1020327/>
3. “Aquest octubre (per octubre de 2018) la seva empresa de management programarà un concert d'Els Pets a Sant Cugat. Albert Puig és director del Festival Petits Camaleons: <http://nosonores.com/festivals/> <http://petitscamaleons.com/> I sonen sovint als seus programes.
4. “Això ha anat passant moltes vegades des de fa anys. Al 2008 ell programa les cançons d'Els Amics de les Arts al seu programa: <https://www.elsamicsdelesarts.cat/2008/07/albert-puig-punxa-els-amics/> I després es convertia en el seu mànager: <http://nosonores.com/qui-som/>

El CIC va enviar de nou la queixa al CCMA, que va negar les afirmacions del Sr. T. M.:

1 i 2. Pel que fa a Esther Condal i Scott Matthews, assegura que no és el seu mànager i que només posa en contacte a qui li sol·licita amb agents o programadors.

3. Sobre “Els Pets”, “la CCMA SA no pot limitar les activitats de les productores amb les que treballa”. Pel que fa al Festival Petits Camaleons, la CCMA assegura que el Sr. Puig no n'ha parlat mai al seu programa.

4. Sobre Els Amics de les Arts, el CCMA admet que van sonar al programa i posteriorment el Sr. Puig es va convertir en el seu manager. No hi veu obstacle ja que si no es permetés aquest fet “suposaria tant com que el Sr. Puig no podria treballar amb absolutament cap músic que hagi sortit algun cop en el seu programa, fet que implicaria una limitació empresarial abusiva així com un veto a la possibilitat que sortissin artistes de solvència reconeguda al programa ‘Delicatessen’ que recordem és un programa que recull les cançons més selectes de cada temporada”.

El CCMA va recordar els arguments exposats en el primer enviament d'al·legacions i afegí tres nous arguments:

1. Que no hi ha conflicte d'interessos per part del Sr. Puig perquè el programa no és de gènere informatiu sinó opinatiu.

El CIC considera que aquest no és un argument adient. En el cas de programes opinatius en una ràdio pública, els periodistes han d'evitar també el conflicte d'interessos.

2. Que el Sr. Puig no ha parlat de cap concert seu al programa ni ha fet cap acció de promoció d'artistes als quals representi.

3.No es pot vetar la presència al programa d'artistes de solvència reconeguda perquè en algun moment hagin tingut una relació amb el Sr. Puig.

El CIC considera que no hi ha d'haver relació simultània de programador (o agent)-client amb artistes programats al programa.

RESOLUCIÓ

El CIC considera que no hi ha prou evidències com per considerar que hi hagi vulneració dels criteris 7 i 8 del Codi Deontològic i per tant, no troba elements per la reapertura de l'expedient.

Tanmateix, per tal d'evitar un potencial conflicte d'interessos, el CIC recomana pel coneixement de l'audiència que s'expliciti la dedicació professional que té el presentador i director al marge del programa, en casos com aquests.

COMUNICATS DEL CIC

Informacions contrastades en el tractament informatiu del nen atrapat a un pou

El **Consell de la Informació de Catalunya** (CIC) demana als mitjans que en el tractament informatiu de Julen, el nen atrapat a un pou a Totalan, difonguin informacions contrastades, i evitin la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets i els hi recorda la importància de respectar el Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya.

Tot i que el CIC no pot entrar a analitzar els rumors i conjectures que es difonen contínuament a les xarxes socials, sí que recomana als mitjans de comunicació que no facin de caixa de ressonància de les *fakenews* que es divulguen en xarxes com whatsapp o Twitter.

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies.

08/07/2019

El CIC alerta contra la morbositat sobre els crims d'Alcàsser

La troballa de noves proves macabres presumptament relacionades amb el triple crim d'Alcàsser, comès 26 anys enrere, ha revifat en alguns mitjans de comunicació relats on prima la morbositat amb el pretext de mantenir l'audiència informada d'uns fets esgarriposos i traumàtics que viuen les famílies i altres persones de l'entorn de les víctimes.

El Consell de la Informació de Catalunya vol fer valdre una vegada més el principi novè del Codi Deontològic de la professió periodística pel que fa al respecte i la dignitat de les persones, evitant les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. *“Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística”*, precisa el mateix punt del Codi.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.



Quan els mitjans de comunicació sobrevaloren la importància d'uns fets aberrants i de tot punt reprovable per excés de presentació o reiteració injustificada, fins i tot amb l'excusa de condemnar-los, estan contribuint a la morbositat amb la paraula o la imatge. La llibertat d'informació no és per ofendre, denigrar o furgar en el dolor i el patiment de les persones, ni per crear o satisfer el consumisme del morb en cap circumstància. Entre tots hem de repensar les eines que ajudin a contrarestar la crueltat salvatge i evitar que l'horror acabi per comparar-se un dia amb el dret a saber.

28/10/2019

Credibilitat dels mitjans: Veracitat i distinció entre informació i opinió

La diversitat de mitjans i la llibertat de informació són pilars bàsics del servei als ciutadans en tots els sistemes democràtics. I la credibilitat dels mitjans i els professionals del periodisme rau en el respecte a la veritat i la clara distinció entre fets i opinions, un principi immutable des de fa un segle a la premsa de les societats avançades.

En resposta a les queixes rebudes al Consell de la Informació de Catalunya (CIC) sobre la cobertura esbiaixada d'alguns mitjans, particularment televisius, dels greus fets produïts a Catalunya al llarg de la setmana passada (relats sense context, traduccions errònies i opinions categòriques i sense base en espais aparentment informatius), el CIC recorda els criteris 1 i 2 del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya, que precisen:

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

2019



PATRONAT

RESUM ESTAT DE COMPTES 2019

	EXERCICI 2019	EXERCICI 2018
INGRESSOS:		
- Aportacions empreses patrocinadores.....	39.519,94	39.084,95
- Ingressos financers.....		
- Subvencions.....	4.175,00	0,00
- Reversió crèdits de dubtós cobrament.....	0,00	0,00
- Reversió de crèdits comercials i similars....	0,00	0,00
- Ingressos Excepcionals.....	0,00	35,00
TOTAL INGRESSOS	43.694,94	39.119,95
DESPESES:		
- Sous i salaris.....	-23.197,05	-21.823,19
- Seguretat Social.....	-7.218,85	-6.716,33
- Lloguers.....	-3.084,00	-3.084,00
- Subministraments.....	-3.084,00	-3.084,00
- Serveis d'administració.....	-2.118,20	-2.118,20
- Material d'oficina.....	-134,14	-244,28
- Crèdits de dubtós cobrament.....	0,00	0,00
- Altres despeses.....	-9.858,27	-5.676,06
- Despeses financeres.....	-	-
- Pèrdues per crèdits incobrables i similars...	-200,00	0,00
TOTAL DESPESES	-48.894,51	-42.746,06
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	-5.199,57	-3.626,11

COMpte DE PÈRDUES I GUANYs ABREUJAT

NIF: V61980728		UNITAT (1):	
DENOMINACIÓ SOCIAL :		Euros : X	
CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA		Milers:	
Barcelona a 31 de desembre de 2019		Milions:	
(DEURE) / HAVER		EXERCICI 2019	EXERCICI 2018
A) OPERACIONS CONTINUADES			
1. Import net de la xifra de negocis	40100		
2. Variació d' existències de productes acabats i en curs de fabricació	40200		
3. Treballs realitzats per l'empresa per al seu actiu	40300		
4. Aprovisionaments	40400		
5. Altres ingressos d' explotació	40500	43.695	39.085
6. Despeses de personal	40600	-30.416	-28.540
7. Altres despeses d' explotació	40700	-18.279	-14.207
8. Amortització de l'immobilitzat	40800		
9. Imputació de subvencions d'immobilitzat no financer i altres	40900		
10. Excessos de provisions	41000		
11. Deteriorament i resultat per alienacions de l'immobilitzat	41100		
12. Diferència negativa de combinacions de negoci	41200		
13. Altres resultats	41300	-200	35
A) RESULTAT D' EXPLOTACIÓ (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13)	48100	-5.200	-3.626
14. Ingressos financers	41400		
a) Imputació de subvencions, donacions i llegats de caràcter financer	41430		
b) Altres ingressos financers	41490		
15. Despeses financeres	41500		
16. Variació de valor raonable en instruments financers	41600		
17. Diferències de canvi	41700		
18. Deteriorament i resultat per enajenació d'instruments financers	41800		
B) RESULTAT FINANCER (14-15+16+17+18)	48200		
C) RESULTAT ABANS D' IMPOSTOS (A+B)	48300	-5.200	-3.626
19. Impost sobre beneficis	41900		
D) RESULTAT DE L'EXERCICI (C+19)	48500	-5.200	-3.626

ACTIVITATS REALITZADES PER LA FCIC



ORGANITZA	LLOC	ACTIVITAT	DATA
Col.legi de Periodistes de Catalunya (CPC)	Col.legi de Periodistes de Catalunya	Xerrada amb estudiants de escola de negocis francesa IDRAC Business School	Gener 2019
CIC/Biblioteques de Barcelona	Biblioteca Camp de l'Arpa (Barcelona)	Xerrada amb Glòria Serra: buscant informació de qualitat en l'era de les fake news	Febrer 2019
CIC	Col.legi de Periodistes de Catalunya	Jornada 'La nova ètica de la comunicació en temps de fake news'	Abril 2019

CIC/FAPE	Asociación de la Prensa de Madrid	Jornada “La ética periodística como respuesta al nuevo desorden informativo”	Juny 2019
CIC	Fac. C. Comunicació UAB	Jornada La nova ètica de la comunicació en temps de fake news	Novembre 2019
CIC/Biblioteques de Barcelona	Biblioteca Sant Gervasi- Joan Maragall	Xerrada amb Joaquim Luna: Mitjans tradicionals versus xarxes en període electoral	Maig 2019
Ajuntament de Mollet del Vallès	Centre Cultural La Marineta (Mollet del Vallès)	Les jornades del Síndic (Mollet del Vallès): “Ètica i mitjans de comunicació”. Intervenció del conseller Josep Rovirosa	Maig 2019
CPC	Demarcació de les Terres de l'Ebre CPC	Xerrada del CIC a la demarcació de les Terres de l'Ebre del CPC	Desembre 2019

COMPOSICIÓ DEL PATRONAT

Roger Jiménez, President de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya

Albert Garrido, Secretari General de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya

Patrons

<p><u>Col·legi de Periodistes de Catalunya</u></p> <p>Sr. Joan Garcia Bausa</p> <p><u>Fac. Ciències de la Comunicació . Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)</u></p> <p>Sra. Maria José Recoder</p> <p><u>Facultat de Comunicació Blanquerna . Universitat Ramon Llull (URL)</u></p> <p>Sr. Josep Maria Carbonell</p> <p><u>Facultat de Comunicació, Universitat Pompeu Fabra (UPF)</u></p> <p>Sr. Marcel Mauri</p>	<p><u>Facultat de Lletres .Universitat Rovira i Virgili (URV)</u></p> <p>Sr. Bernat López</p> <p><u>Sindicat de Periodistes de Catalunya</u></p> <p>Sr. Enric Bastardes</p> <p><u>EL PERIÓDICO</u></p> <p>Sr. Albert Sáez</p> <p>Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona</p> <p>Sra. Susanna Ferrer</p> <p><u>Col·legi de Psicòlegs de Catalunya</u></p> <p>Sr. Josep Vilajoana i Celaya.</p>
--	---

COMPOSICIÓ DEL CIC

El Consell de la Informació de Catalunya està integrat per un conjunt de dones i homes que tenen com a missió jutjar les transgressions de la deontologia periodística que els mateixos periodistes han plasmat en el Codi. La varietat mateixa dels seus membres garanteix la seva independència de criteri: juristes, sociòlegs, professors d'ètica, de deontologia, de comunicació, metges, responsables d'entitats cíviqes i periodistes. Hi ha, en el Consell, molts noms ben coneguts i reconeguts, amb una participació absolutament gratuïta i desinteressada:

Roger Jiménez

President del Consell de la Informació de Catalunya

Albert Garrido

Secretari General del Consell de la Informació de Catalunya

Begoña Muñoz

Secretària tècnica

Consellers/es

Salvador Alsius	Josep Lluís Pons
Lluís de Carreras	Núria Cornet
Carlos Ruiz	Núria Carrera
Josep Terés	Dolos Massot
Magda Oranich	Josep Rovirosa
Pepe Encinas	Ruth Rodríguez

MEMBRES ADHERITS AL CIC 2019

Actualment més de 80 mitjans, grups de comunicació i entitats (ACPC, AMIC, APPEC i Col.legi de Periodistes de Catalunya) estan adherits a la **Fundació Consell de la Informació de Catalunya**. Mitjans escrits, ràdios, televisions, webs i entitats dedicades a la comunicació que creuen en els principis reconeguts en el Codi Deontològic de la professió periodística.

Al servei de la societat, en defensa dels valors ètics de la informació, pel compliment del Codi Deontològic en els mitjans de comunicació

Els mitjans de comunicació que s'han adherit aquest any al CIC han estat les publicacions **El Jardí, Esclat**, les webs **Junior Report, Setembre i L'Estel** i les televisions **Teleponent i TV Sant Cugat**.

Associació Cultural LO PEDRÍS

3D8. Publicacions Penedès

AGRUPACIÓ CULTURAL LA FEMOSA

ARA. Edició de Premsa Periòdica Ara

ASSOCIACIÓ CATALANA DE LA PREMSA GRATUÏTA I MITJANS DIGITALS (AMIC)

ASSOCIACIÓ CATALANA DE PREMSA COMARCAL (ACPC)

ASSOCIACIÓ DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES EN CATALA (APPEC)

BADALONA COMUNICACIÓ

BETEVÉ

CANAL 21 EBRE. Televisió Teveon Ebre

CANAL TARONJA. Taelus

CANAL REUS TV.

CANAL TE. Tortosa Televisió

CAPÇALERA REVISTA

CATALUNYA DIARI

CATALUNYA CRISTIANA

CATALUNYA PLURAL

CATCLASSICS. Associació Catclàssics

CATORZE.CAT

CORPORACIO CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS (CCMA)

CUGAT.CAT

DIARI DE GIRONA

DIARI DE L' EDUCACIO

DIARI DE LA SANITAT

DIARI DEL TREBALL

DIARI ONLINE JORNALET

DIGITAL HITS

DOBLE COLUMNA

DRACVISIÓ (BANYOLES TV)

EBRE DIGITAL

EDICIONES EL PAIS

EL 9 NOU

EL 9 TV

EL 9 FM

EL MUNDO DEPORTIVO

EL MUNDO

EL PERIÓDICO

EL TRIANGLE

EMPORDÀ TV. TELEVISIÓ DE ROSES

E-NOTICIES. Edició Disseny i Realització Interactiva

ESGLÈSIA DE TARRAGONA. Arquebisbat de Tarragona

ETV-LLOBREGAT TV

EUROPA PRESS DE CATALUNYA

FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRARIES DE CATALUNYA (AGROACTIVITAT)

HERMES COMUNICACIONS

GRUP FLAIX

LA RELLA, REVISTA DEL LLUÇANÉS

IMAGINA RÀDIO

Iniciatives Televisió CANAL REUS TV

LA BORJA. Agrupació Local de Publicacions Informatives i cíviques (Alpic)

LA CABANA. Grup de Premsa de la Fatarella

LA DIRECTA
LA VANGUARDIA
LLEIDA.COM
L'INDEPENDENT DE GRÀCIA
L'ESCLAT. REVISTA
MARMED OCIO, CULTURA Y GASTRONOMÍA
MATARÓ AUDIOVISUAL
MOLA TV
MOLA FM
NATIONALIA.CAT
PIRINEUS TV
PLUJA DE ROSES
PROXIMA FM
RAC 105
RAC 1
RÀDIO ESTEL
RÀDIO MARINA
RÀDIO RIPOLL
RÀDIO SANT CUGAT
REGIÓ 7
REPORT.CAT
REVISTA F (FOMENT DEL TREBALL NACIONAL)
REVISTA DE BANYOLES. Bacula Editors
REVISTA EL CLOT. Centre Parroquial de Monistrol de Calders
REVISTA EL FATUMER. Associació Cultural Pi del Broi
REVISTA LA FARGA. Casal de jubilats i simpatitzants de Salt
REVISTA LA VERNA. Associació Cultural la Fraternal Espollenca
REVISTA LO RAFAL. Associació Cultural i Veïnal lo Rafal
REVISTA OPCIONS
TV SANT CUGAT
SEGRE
SER CATALUNYA

TELEVISIÓ DE RIPOLLÈS

TRINIJOVE

TITULARS.CAT

VILAWEB. Portal, Maresma i Associats



COMPROMÈS AMB L'ETICA PERIODÍSTICA

El Consell de la Informació de Catalunya entrega el segell de compromís ètic als mitjans adherits

La Fundació Consell de la Informació de Catalunya lliura un segell de compromís ètic del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) als mitjans i associacions adherits a la institució.

La distinció és una iniciativa creada per l'antic equip de govern del CIC (Llúcia Oliva, presidenta, i Lluís de Carreras, secretari general) que van finalitzar el seu mandat l'estiu passat. Amb el projecte ja en marxa, el nou equip de govern format per Roger Jiménez (president) i Albert Garrido (secretari general) s'ha bolcat en la promoció d'aquest segell.

Més de 80 mitjans i associacions vinculats al món de la informació de tot el territori català compten amb aquesta distinció.

Dissenyat per Cases & Associats i atorgat al CIC de manera desinteressada, el segell és un distintiu públic que acredita que els mitjans de comunicació es comprometen a respectar el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya i a publicar les resolucions del CIC que els afectin.

Així, el segell suposa un reconeixement de la tasca dels mitjans que poden reforçar la seva credibilitat davant dels ciutadans.

